

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

ГРЕТН ГАРА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАТИРИЈА • ГОДИНА X • БРОЈ 25 • ЈУН 2011 •

Благословен јеси Христе, Боже наш...

ЕПАРХИЈА
ГОРЊОКАРЛОВАЧКА
МАТИРИЈА

Свети Сава горњокарловачки

Изази са благословом:
Његовог Преосвештенства
Епископа горњокарловачког
г.г. Герасима

Издавач:
Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартирија“

Председник
уређивачког одбора:
Епископ горњокарловачки
г.г. Герасим

Главни и одговорни
уредник:
Протопрезвитер Славиша Симаковић

Графичка припрема и дизајн:
Протопрезвитер Славиша Симаковић

Чланови редакције:
Протопрезв.-ставрофор Мићо Костић
Протопрезвитер Марко Ђурић
Протопрезвитер Горан Петковић
Презвитер Горан Славнић
Јеромонах Наум (Милковић)
Ипођакон Зоран Живковић

Адреса уредништва:
Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартирија“
Карловац; Славе Рашкај бр. 14

Контакт:
телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: simakovic@gmail.com

Производња:
Identity - дизајн-припрема-маркетинг
Карловац; Смичикласова бр. 5/ц

телефон: 00385 (0)47 631 841
факс: 00385 (0)47 631 842

Тираж:
1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

2484008-1102595122
IBAN HR5724840081102595122

Raiffeisen BANK Austria d.d.

Рукописи и фотографије се не враћају.
Текстови и прилози објављени у
часопису представљају ставове
аутора.

ISSN 1334-3467

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИЈА • ГОДИНА X • БРОЈ 25 • ЈУН 2011 •

Архимандрит Георгије Капсанис

КРСТ ХРИСТОВ И ЊЕГОВ ЗНАЧАЈ У НАШЕМ ЖИВОТУ

*Овај свет који одбија крст Христов, мора се данас
сусрести са немилосрдним ударцима
који су последица његовог антикрсног става!*

Стр. 4-9

Слободан Милеуснић

ДУХОВНИ ГЕНОЦИД 1991-1995 (1997) - I ДЕО

*Преглед порушених, оштећених и обесвећених цркава, манастира
и других црквених објеката у рату 1991-1995 (1997)*

Стр. 10-13

Протојереј Александар Шмеман

ТАЈНЕ ПРАЗНИКА - ВЗНЕСЕЊЕ ГОСПОДЊЕ, ПЕДЕСЕТНИЦА, ПРЕОБРАЖЕЊЕ

*Ако се у Христу вазноси човек, онда то значи да је у
Христу и мени отворен пут Вазнесења, онда то значи
да сам и ја призван да се вазнесем...*

Стр. 14-17

Старац Јефрем

О ЉУБАВИ ПРЕМА БРАЋИ И О ПРАШТАЊУ

*Кад поседујемо истинску и непорочну љубав
једних према другима, онда је то сведочанство
да смо Божији и да Бога љубимо.*

Стр. 18-20

Епископ Симеон (Злоковић)

БЕСЕДА НА МАЛУ ГОСПОЈИНУ - 1968 године

*Беседа одржана у храму Рођења Пресвете Богородице у Глини
на дан освећења фреске „Сабор Светих Срба“! Изворни назив
беседе је: „Наша вера и наши светитељи“!*

Стр. 21-23

Свети Јустин Ћелијски

О ДУХУ ВРЕМЕНА - Хришћански живот, Сремски Карловци II/4 (1923) стр. 145-150

*Пронесите дух времена нашег кроз Дух Вечности: шта остаје
што није поцрвенило од стида, шта остаје од наше културе и
цивилизације ... шта од демократије и револуције?*

Стр. 24-26

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

АКТУЕЛНОСТИ

*Преузето са интернет презентације
Епархије горњокарловачке*

Стр. 27-29

КРСТ ХРИСТОВ И ЊЕГОВ ЗНАЧАЈ У НАШЕМ ЖИВОТУ

Овај свет који одбија крст Христов, мора се данас сусрести са немилосрдним ударцима који су последица његовог антикрсног става

**Часни крст као
символ и знак Христа**

Часни крст је најсветији знак и символ наше вере. Све Свете тајне се свршавају призивом Светог Духа и печатом крста: крштење, мирпомазање и божанска евхаристија.

Сви свештени благослови су у знаку крста.

Свештени храмови, свештени предмети и одежде освећују се часним крстом.

Незамислива је било која литургијска радња или скуп без крста.

Крст је и највернији друг сваког православног хришћанина, од тренутка кад се родимо до наше смрти. Крстом се означава и гроб сваког хришћанина.

Крстимо се често, стављамо знак крста на груди, у станове, на аутомобиле, на радна места, и као што пева Црква: "Крст је чувар целе васељене, Крст је лепота цркве, Крст је царева моћ, Крст је верних потпора, Крст је слава анђела и демонима рана.

Крст је још не само најсветији и најдражи, него и незаменљив хришћански символ. Без њега је незамислива Црква Христа ра-

спетог. Зато јеретици или не указују дужно поштовање часном крсту, као протестанти или евангелисти, или га сасвим неподаштавају као Јеховини сведоци.

У Старечнику пише како је св. Јован питао демоне чега се они највише боје код хришћана, и они су му одговорили: "Од три ствари имамо страх: од онога што носите око врата, од онога чиме се шкропите у Цркви, и од онога што једете на литургији." Онда их је он поново упитао: "Чега се од свега тога највише бојите?" И одговорили су му: "Кад бисте добро одржавали оно што једете на литургији нико од нас не би могао наудити ниједном хришћанину." Дакле, оно чега се демони највише боје јесте крст, крштење и божанско причешће.

Моћ часног крста

Благодат и сила часног крста се не налази у његовом облику, тј. самим тим што је крст, него је његова сила у томе што је то крст Христов, средство којим је Христос спасао свет.

То је жртвеник на који је Христос принео самог себе за цео свет. Сва кеноза, поништавање, мука, бол, смрт и све што је преузео за нас, врхуне у крсту. На крсту је доживео највећи бол и понижење за нас. Због нас је постао проклетство да би нас ослободио проклетства од греха и закона. Целокупно дело Христово, сво Његово човекољубље сажима се у крсту. Св. Григорије Палама нам приповеда како је неко иронично упитао једног од богоносних отаца да ли верује у Распетог, овај му је одговорио: да верујем у Онога који је распео грех.

На крсту је Богочовек разрешио трагедију људске слободе која је проузроковала непослушност првостворених, и будући послушан до смрти, и то смрти крсне." (Филипљ. 2, 8). Тако је

поново усмерио нашу слободу према нашем Творцу, Тројичној Богу. На крсту је победио смрт ✝ смрћу смрт уништи ✝ тиме што је нашу смрт учинио својом, а својим васкрсењем нам је подарио живот и нераспадљивост.

Преко крста нас је спријатељио са Богом Оцем и подарио нам опроштај грехова.

На крсту је на најубедљивији начин показао да нас воли безграничном љубављу, чак и у часу док Га распињемо.

Кроз крст нас је привео и ујединио у једно тело, нас, своју расејану децу; срушио непробојни зид који нас је делио и "саздао у себи новог човека." (Еф. 2, 15). Крстом је очистио и осветио небо, ваздух и земљу, будући да је распет испод неба, подигнут у ваздух, а Његова пресвета крв се пролила по земљи.

На крсту је принео општу жртву за целу земљу и опште очишћење за целокупну људску природу. Отуда је страдао ван зидина града и изван Соломоновог храма, примећује св. Јован Златоусти.

Својим распећем, "уздицањем пуним смирења" како каже једна древна молитва, уздигао је и нашу природу која се "кроз лажно уздицање и сујетно кретање спустила до ада". На крсту је показао да овај свет није последња реалност, него само пут према последњој стварности. Наравно, уколико се у овом свету крстоносно боримо против нашег егоизма. Тако је поново успоставио позитиван смисао овога света.

На крсту је открио себе као јединог добротворца и спаситеља, избавитеља и животодавца универзума, и коначно осујетио свако дело ђавола, његове методе и заблуде, моћ и власт коју је имао над људима.

Смрт Господа на крсту је животворна и избавитељска, дарује

живот и избављење:

Јер је ДОБОВОЉНА

Господ приступа смрти не као осуђеник, него као цар који се жртвује за своје поданике, као што и каже: "Мени се ваља крстити крштењем, и како ми је тешко док се то не изврши" (Лк. 12, 50). Зато Византинци пишу на крсту: "Цар славе", и сликају Христа не обузетог болом (са обешеним телом које се одржава на истегнутим рукама и изгледа потпуно немоћно), него Господа(ра) и бола (руке на крсту су хоризонталне).

Јер је СТВАРНА СМРТ

По божанству нестрадални Господ страдао је за нас по телу. Његова људска природа је прошла предсмртну агонију и бол распећа. Требало је да нашу смрт доживи потпуно а не само феноменолошки. У Гетсиманском врту се људска природа заиста уплашила, али се опет покорила божанској вољи и природи. Тако је страдао и умро за спасење и живот света.

Јер је ОВАЈ СТРАДАЈУЋИ безгрешан за грешнике. Основна је истина да је Господ био безгрешан јер је Његова људска природа од самог оваплоћења уједињена са божанском, због тога што је ово јединство испостасно јединство у лицу Логоса Божијег.

Крст Христов је био и јесте "за Јудеје саблазан, за Грке безумље, а за нас верујуће божанска сила и божанска мудрост" (1. Кор. 1, 23). То је највећи парадокс у историји: живот кроз смрт. Кроз проклетство благодат. Кроз понижење слава. Кроз смирење узвишење. Као што каже св. Григорије Палама: "То је, дакле, сила и мудрост Божија, да кроз немоћ победи, да се кроз смирење уздигне, да се кроз сиромаштво обогати."

Није случајно што Господ није хтео да остане у слави Преображења и да избегне крст, него је силазећи са Тавора припремио ученике за оно што ће се догодити.

Кад Га је Петар саветовао да

избегне крсну смрт строго га је укорио: "Иди од мене Сотоно! Саблазан си ми, јер не мислиш што је Божије него што је људско." (Мат. 16, 23).

И опет, идући на добровољно страдање каже: "Сад се прослави Син човечији." (Јн. 13, 31). И у другим деловима јеванђеља крст се карактерише као слава Христова (Јун. 12, 23). Слично говори и св. Јован Златоуст: "Крст који је раније био ствар срамоте и казне сада постаје слава и част. А да је крст слава чуј Христа који каже: "Оче, прослави ме славом коју сам имао код тебе пре него што је свет настао", подразумевајући овде славу крста."

Учешће хришћана у крсту Христовом

После укоравања Петра Господ и од својих ученика тражи да живе крстоносно: "Тада Исус рече ученицима: "Ако хоће ко за мном ићи, нека се одрекне себе, и узме крст свој и за мном иде." (Мат. 16, 24).

Синовима Заведејевим и њиховој мајци који су тражили првенство одговорио је: "Не знате шта тражите. Можете ли пити чашу коју ја пијем, или се крстити крштењем којим ја крштавам. Из ових Господњих речи следи да је "Христос пострадао за нас, остављајући нам пример да идемо Његовим стопама" (1. Петр. 2, 21).

Крст није само "облик" или "символ" или "знак" Христа, него је и начин живљења хришћана, или боље рећи, "јединствени начин живљења хришћана."

Као што је истински Христос незамислив без крста, тако је и истински хришћанин незамислив без крста, тј. без учешћа у крсту Христовом, као што нам каже и сам Спаситељ: "Ко не носи крста својега и за мном не иде, не може бити мој ученик." (Лк. 14, 27).

Али шта значи следовати Христу и носити крст, тј. живети крстоносно?

а) *Распети старог човека (тј.*

страсти) тело са страстима и жељама" (Гал. 5, 24).

Одбијам старог човека и борим се да из себе искореним грешне и егоистичне страсти, свој егоцентризам и самољубље.

А облици самољубља су: маловерје и неверје; равнодушност према ближњем, и још горе, искоришћавање ближњег; телесна уживања и обожавања тела; грамзивост и среброљубље;

Злопамћење и клеветање, и свако дело којим рађавамо и ожалостијавамо наше ближње; славољубље и сујета.

Сагласно Св. Оцима, самољубив човек не може бити ни богољубив ни човекољубив. Може да опонаша богољубивог и човекољубивог, али у суштини воли једино самога себе.

Ако своје самољубље не распнемо на крсту Христовом не можемо бити Његови истински ученици, јер не можемо задобити Његову истинску љубав.

Зато Његов ученик ап. Павле и каже: "А ја, Боже сачувај, да се чим другим хвалим осим крстом Господа нашега Исуса Христа, којим се мени разапте свет и ја свету" (Гал. 6, 14).

По св. Исаку Сирину свет је наш острашћени однос према творевини, односно наше страсти. Значи, свет је распет мени и ја сам распет мени и ја сам распет свету, што ће се рећи да избегавам не само грех, него и грешне жеље и грешне помисли.

Ово умртвљење можемо постићи јер смо у Св. тајнама са $\dagger$ умрли и са $\dagger$ васкрсли у Христу. "Који се крстимо у Христа Исуса, у смрт Његову се крстимо", те тако можемо "ходити у новом животу" (Римљ. 6, 3-4).

У замрлом животу нам се преко крштења даје нови живот у Христу.

Хришћански живот после крштења је борба "могућности" да постане "стварност." Обновљени и даровани нам нови живот у Христу треба да победи и преобрази сваки детаљ мртвог и старог човека. Ова борба је крст.

Тумачећи ову тајну св. Гри-

горије Палама нам говори о нашем бежању од света (прва тајна крста). Затим, кад нас свет преко лоших помисли покушава удаљити од Бога потребно је одстранити свет из нас (друга тајна крста). Прва тајна одговара пракси а друга теорији (сагледавању, сазерцању).

Овде св. Григорије напомиње да без теорије не можемо очистити нашег унутрашњег човека од лоших и страсних помисли: "Кад преко трактичне врлине стигнемо до теорије, и побољшамо и очистимо нашег унутрашњег човека, и у њему потражимо скривену божанску ризницу, и ту пронађемо царство Божије, онда се распињемо за свет и страсти. Јер се кроз ово преиспитивање у срцу рађа једна топлина која угушује лукаве и нечисте помисли као муве, а души доноси духовни мир и утеху, а тело освећује."

Св. Исак Сирин такође каже: "Дејство крста је двојако..."

... Једно је у трпљењу телесних невоља и назива се пракса; а друго се састоји у истанчаном (суптилном) деловању ума, у размишљању о Богу и непрестаној молитви, и назива се теорија.

По св. Григорију, крст је деловао и у Старом Завету. Постојао је знак крста, одн. многа дела и чуда која су учињена знаком крста, као Мојсијево крстолико

пресецање Црвеног мора. Наводи се око двадесет праобраза крста у Старом Завету.

Такође су постајали и праведни мужеви који су били праобрази распетог Христа, као нпр. Исак који је својом послушношћу оцу био праобраз Христове до смрти послушности Оцу. Затим Јосиф који је неправедно протеран и претрпео многа искушења.

На крају, код свих старозаветних праведника је деловала тајна крста као пракса и теорија, и том силом су побеђивали грех и постајали пријатељи Божији.

Крст је деловао и код Аврама када је у себи умртвио љубав према отаџбини и по заповести Божијој пошао у непознату земљу.

Крст је деловао и код Мојсија када је одбио почаст фараоновог двора и изабрао страдање за свој народ.

Крст је опет деловао када је Бог позвао Мојсија на Синај тражећи да претходно скине обућу са својих ногу, тј. да умртви телесно мудровање силом боговиђења.

И завршава св. Григорије:

"Недостаје ми време да приповедам о Исусу Навину и судијама и пророцима, цару Давиду и осталима који су деловали тајном крста; заустављали реке и сунце, побеђивали у рату, затварали и отварају небо, чинили облаке кишовитим..."

Дакле, "и пре Христове крсне

жртве крст је био тај који спасава."

Ако је сила крста Христовог деловала код свих старозаветних праведника, разумљиво је да је деловала и код пресвете Богородице Марије која је од почетка успела у томе да "човек одбаци из себе све оно што Богу није угодно." Никада није заокупљала себе чак ни нечистим помислима, а у младости је учинила оно што је Аврам учинио у старости: напустила је своју кућу и родбину и ушла у светињу над светињама где је сјединила свој ум са Богом и остала је непрекидном созерцавању Бога.

Наравно, крст је животу Богородице као пракса и теорија није био исти као код старозаветних праведника који су имали удела у греху. За њих је крст био борба за надилажење греха, док је код пречисте Богородице уздицање из силе у силу, из славе у славу, из теорије у теорију. "Од тренутка кад се родила", каже св. Никола Кавасила, "устројавала је пребивалиште за Онога који може да спасе човека, трудила се да беспрекорно уреди обитавалиште Божије, тј. саму себе како би била достојна да Га прими.

О овој крсној борби и теорији † виђењу Бога † које је Богородица имала у Светињи над светињама говоре нам у својим беседама на "Ваведење пресвете

Богородице" св. Григорије Палама и св. Никодим Светогорац.

б) Подносим нехотична искушења живота стрпљиво и без роптања

Тешке и дуге болести, смрт драгих нам лица, као и наша смрт, неправда, незахвалност и запостављеност, прогони које понекад трпимо, сиромаштво и друга искушења, јесу прилике које нас, ако их правилно искористимо, распињу и приближавају Христу.

Ако се озлоједимо, бићемо духовно оштећени. Ако их примимо пасивно, стоички, јер не можемо другачије, опет ништа нисмо урадили. Али, ако их прихватимо као посету Бога нама и као прилике за наше духовно усавршавање, тада смо у великом добитку. Добровољно прихватање крсног страдања као дара божанске љубави за наше духовно усавршавање уздиже нас у висину светих мученика.

Један светогорски аскета је карактеристично рекао: "Једно славословље "Слава ти Боже" у време болести има већу вредност од хиљаду "Господе Исусе Христе" кад смо здрави."

Христу сараспет апл. Павле нас уверава: "Ако трпимо, с Њим ћемо и царовати" (2. Тим. 2, 12). Овај став су у животу показали сви свети на челу са блаженим и многострадалним Јовом, који се због тога сматра праобразом Христа. Јов је био праведан, није био безбожан и грешан, а ипак је Бог допустио да претрпи неподношљиве болове, док су други безбожни напредовали.

Познати православни богослов о. Димитрије Станилоје говорећи о овој теми поучава: "Бог има право давати и одузимати дарове. И човек не би требао прилазити Богу због тога што му је Бог поклатио неке дарове. Такав став према Богу не би био одраз истинске љубави, него само једна оданост због сâмих дарова. То би значило стављати дарове изнад Дародавца. Однос Бога и човека би се, у том случају, заснивао на принципу уговора и

човек би могао да каже: "Бићу Ти одан онолико колико ми дајеш." Такав човеков став би значао да је Бог сâм по себи недостојан љубави. Тада би овај однос зависио од интереса, тј. човек само користи дарове које Бог даје. Онда би човек, у суштини, волео једино сâмога себе. Тиме би дарови, као знаци љубави Божије и као начини човековог уласка у лични однос са Богом, изгубили свој смисао.

Дарови имају смисао само онда када ступимо у истински лични однос са Богом, однос који је изнад свега тварног. Једино оваква веза не бива оптерећена материјалним идолима. Све наше идеје о стварима и даровима Божјим исчезавају у светлости оваквог односа. Тако очишћени приносимо себе Богу и узносимо се до дијалога љубави са Њим. Тада осећамо да је Бог безгранично већи од свих својих дарова и свега што је стварно. Овим односом бивамо уздигнути на једну другачију раван постојања поново добијамо све оно што смо изгубили.

Хришћанин који у себи има љубав Божију за свакога † ону љубав која сачињава нетрулежну и неисцрпivu стварност † осећа да има највећу од свих радости. Већу него што све ствари овога света могу да му пруже, већу и од самог његовог постојања. То је чињеница коју врлински људи откривају у свом страдању. Овај крст се даје човеку како би успео да открије Бога у једној другој равни постојања, у једној апофатичкој дубини. Али, такође, и да другима покаже да постоје и такви који могу остати сједињени са Богом чак и онда кад изгубе све што имају, па и онда кад изгледа да и сâм Бог измиче испред њих."

На један посебан начин у страдању Христовом учествовала је и Богородица. "Богородица је суделовала и састрадавала тиме што је допринела узвишеном пражњењу (кенози) Бога Логоса" (св. Григорије Палама).

Још од Духом Светим зачећа Логоса у некој светој утроби почела су и нека искушења. Јосиф,

не могући да објасни њено надумено зачеће и трудноћу "намисли да је тајно отпусти" (Мат. 1, 19). Треба да је тада био велики бол простодушне девојке Марије.

Искушења и тешкоће су биле и кад је тражила место да се породи, јер се ретко дешава да жена спремна за порођај не може да нађе место дароди.

Искушење је било и Иродово убијање деце. Искушење је било и бекство у Египат. Без крова над главом у Витлејему, избеглица у Египту.

Искушење и агонија приликом поклоњења у Јерусалиму кад је изгубила на три дана свог дванаестогодишњег сина.

Сваки Исусов бол за време Његове трогодишње делатности био је њено искушење.

Саслушајмо св. Николу Кавасилу: "А заједно са својим Сином је учествовала у понижењу и увредама.

И када су Га убили они којима је чинио добро, она је заједно са Њим трпела све Његове болове.

Узела је учешће у свему што је њен Син учинио за наше спасење. Дала Му је своју крв и тело, учествовала у Његовим мукама и радостима. И кад су Њега на крсту проболи копљем она се осећала као да је и сâма прободена ножем, као што јој је и предсказао св. Симеон.

И после Вазнесења свог Сина опет је видимо као прву међу апостолима и хришћанима. И као што је при распећу у Христовом "стајала поред крста", тако и после Вазнесења она подиже крст Цркве јер је била једна од првих жртава гоњења хришћана.

в) Преузимам добровољне трудове и одрицања ради љубави према Богу

Сам Господ нас је учио да је пут јеванђеља узан и тежак, и да Царство Божије трудбеници добијају. Без труда и рада над сâмим собом стари човек неће одступити, стрсати неће бити искоревене.

Постом, молитвом, бдењем, метанијама и свеукупном право-

славном аскетом одстрањују се страсти и хришћанин од телесног постаје духован. Подвизава се да према људима и материјалним добрима не би прилазио острашћено. Да се бори не као животиња, него као икона Божија. Да не употребљава свет потрошачки, него евхаристијски. Позната је светоотачка изрека: "Дај крв и добиће дух." Пост Велике четрдесетнице је врло напоран, али без овог напора † сараспећа Христу † не може се доживети радост Васкрса.

У нашој православној Цркви, где се подвизавамо крстоносно, добијамо доживљај Васкрса. У нашој Цркви је све васкрсно јер је све крстоносно. Наша Црква је Црква крста и васкрсења. Без крста нема васкрсења. А крст не постоји као крст ако није праћен васкрсењем. Зато ми православни и Велики петак славимо васкрсно, док на Западу и Васкрславе у знаку крста. "Крсту Твоме клањамо се владико, и свето васкрсење Твоје славимо."

Св. Јован Златоуст "Беседу о крсту" почиње следећим речима: "Данас имамо празник и славље, јер се наш Господ налази прикован на крсту... Крст је темељ нашег спасења, крст је претпоставка безбројних добара."

У труду и напору подвига и крстоносног живота крије се најтајанственија и најистинскија радост и спокој, као што је и сām

Господ наговестио: "Благо онима који плачу јер ће се утешити". Сузе покајања и подвига су, сагласно св. оцима, радосна туга.

Аскетски је био и живот наше Богородице, нарочито, као што смо рекли, у светињи над светињама. Али и после вазнесења на небо њеног Сина, она је, како каже св. Григорије Палама, живела таквим животом који се може упоредити са најтврђом аскезом.

Од Спаситеља и Богородице учили су се крстоносној аскези и св. апостоли, и тај наук предали цркви.

Наш народ је од Цркве научио и створио крстоваскрсни етос. Тај етос је помогао да се издржи тешко 400-годишњице ропства под Турцима. Тај етос је допринео да се овај нејаки народ охрабри и подигне устанак 1821. г. Просте и неписмене мајке, али од Бога умудрене, училе су своју децу вери, молитви, посту, покајању. Одгајале су истински слободне људе да постану вође у борби за националну слободу.

Размислимо какво васпитање данас нудимо својој деци и колико им помажемо да надиђу свој егоцентризам и да постану истински слободни људи?

Данас се рекламирају и промовишу и други облици аскезе, неправославни и нехришћански. Јеванђелска и православна аскеза нема никакве везе са аскетским методама разних источњачких, индијских учења типа јоге, где аскеза има антропоцентрички карактер и само је једна гимнастика воље а не сараспеће Христу.

У православној Цркви аскеза никада није сама себи циљ који врхуни у самооправдању. Него је увек средство за добијање благодати Духа Светога и истинске љубави према Богу и човеку.

За православне хришћане прихватање крста је израз покорности и љубави према Богу. То је ударје Богу који се жртвовао за нас.

Страдања за Христа могу се принети Богу и за саму Цркву, као што је то случај са ап. Павлом: "Сада се радујем у својим страда-

њима за вас, и у своме телу попуњавам што недостаје Христовим патњама, за тело Његово, које је Црква.

У страдањима многих мученика (св. Харалампзија, св. Модеста, св. Анастасије Римљанке) видимо да они приносе Богу свој бол и смрт за све оне паћенике који ће се на њих у молитвама позвати. То је пример савршене љубави, јер се страдања овде дешавају не само за лично спасење, него и за спасење других.

Крст и савремени свет

Живимо у једном свету у којем доминира дух непријатељства према крсту. У свету који за свој идеал има самољубље, који је без морала, у којем је најважније задовољити страсти, лагодно живети, жртвом и љубављу, тј. са крстом, него са егоизмом.

Овај свет не жели да чује ништа о суздржавању, о господарењу над страстима, о пожртвовању, о посту, о аскези. У суштини, одбија крст и зато се не сусреће са Христом. Остаје у трулежи и смрти, у досади и празнини. Забавља се али се не радује.

Психологија, педагогика, политика, социологија, пра̀во, директно се нападају овим духом.

Врло добро примећује о. Димитрије Дутко у књизи "О нашем надању": "Очигледно је да понекад и поред наше вере у Христа покушавамо да пут у Царство Божије учинимо лагодним! Свет са својим добрима и техничким прогресом нас је отупео. И ако понекад говоримо о болу и страдању, деси се да одједном кажемо: "Хришћанство је радост." А ипак, радост не долази тако. Радост се не купује. Не купује се новцем. Радост хришћанина се купује трудом и страдањем. Да би се човек спасао, наш Господ је висио на крсту. Добровољно. И био је распет и умро. А онда је дошло васкрсење и потом радост. "Онај ко хоће за мном да иде, нека се одрекне себе и узме крст свој и пође за мном," рекао је Христос. Неопходно је узети свој крст. А онај ко без крста иде за Христом,

није Христа достојан. То нам је сâм Христос врло јасно рекао: "Није мене достојан." А то значи: "вера и љубав таквога човека према Христу нису изворне, не вреде ништа.

Крст нас плаши и то је природно, јер нам одузима угодност. Бол је нешто страшно за нас, а у ствари, лагодност би требала да буде та која је за нас страшна. Ако мало пажљивије погледамо видећемо да сва савремена зла имају свој извор у лагодности. Труд, страдања, крст су нешто што је добро каже Христос. Само тако Његов јарам постаје лак."

Овај свет који одбија крст Христов, мора се данас сусрести са немилосрдним ударцима који су последица његовог антикрсног става; сида, наркоманија, еколошка катастрофа.

А решење није тамо где се мисли, одн. у предузимању одређених заштитних средстава. Она су корисна али недовољна. Коренито решење је једино покајање.

Јудеји су тражили "знак" од Христа и Он им је одговорио да ће им дати знак пророка Јоне. Односно Његова смрт, погреб и васкрсавање (Мат. 12, 39). И данас је то решење за наш безизлаз и долазећу катастрофу. Дакле, избор крстоносног начина живљења као јединог начина живљења.

Један од западних отаца, бл. Августин, је рекао: "Познајем три крста. Један крст који спасава, и то је крст Христов. Тим крстом се спасава и човек. Други крст је крст разбојника распетог с десне стране. А познајем и трећи крст којим човек може изгубити вечност. То је крст разбојника распетог с леве стране. Типови ових људи (двојица разбојника), представљају целокупно човечанство. Крст разбојника с десне стране прихвата и преузима на себе крст Христов. Крст разбојника са леве стране представља онај део човечанства који не прима крст Христов и тако се губи. И уопште, крст не можемо избећи ни на који начин."

Хришћани који живе у овом свету који одбацује крст морају учинити велике напоре да се не би

отиснули у свет материјалних вредности. Сваког тренутка су у дилеми избора између два начина живота: крстоносног у Христу или антикрсног, тј. крсне љубави и антикрсног егоизма.

Љубављу се сараспињемо Христу, а егоизмом распињемо Христа, постајемо непријатељи крста Христовог. О старим и новим распињачима Христа говори и ап. Павле: "Јер многи за које вам много пута говорих, а сад и плачући говорим, владају се као непријатељи крста Христова; Њихов крај је погибао, њихов бог је трбух, и слава у срамоти њиховој, они мисле оно што је земаљско." (Фил. 3, 18-19).

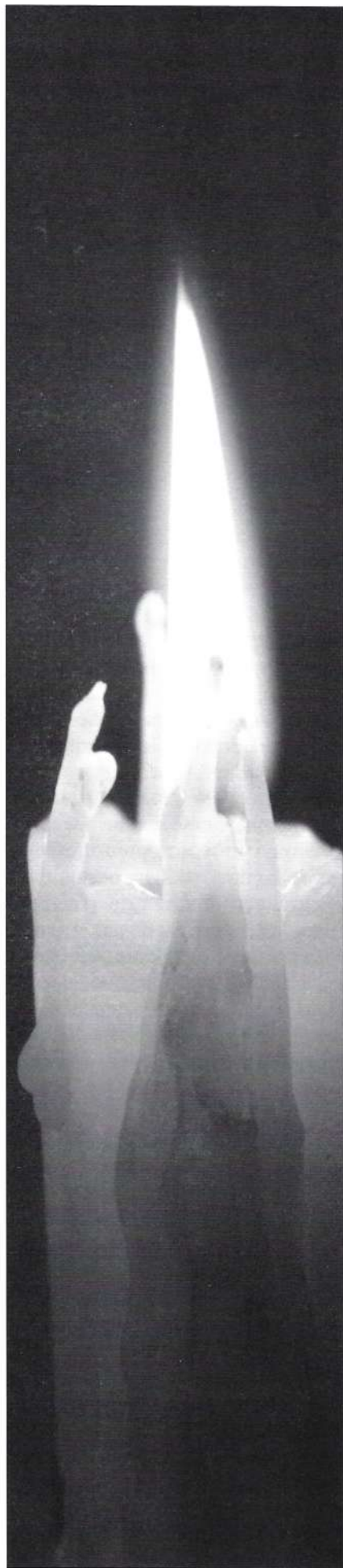
Ђаво покушава да уплаши хришћане како ће, ако изаберу крст бити назадни, неће напредовати, неће опстати † са крстом у руци не напредујеш †, него ће постати жртве злоупотребе, па им онда предлаже да они злоупотребе друге, (да не би други злоупотребили њих).

Тако, будући маловерни, запостављају благодат, моћ и заштиту Божију свих који испуњавају Његове заповести.

Јевреји су хтели Месију али без крста. И данас људи хоће земаљски рај, али без крста. Зато и нас хришћане позивају да напустимо крстоносни начин живота.

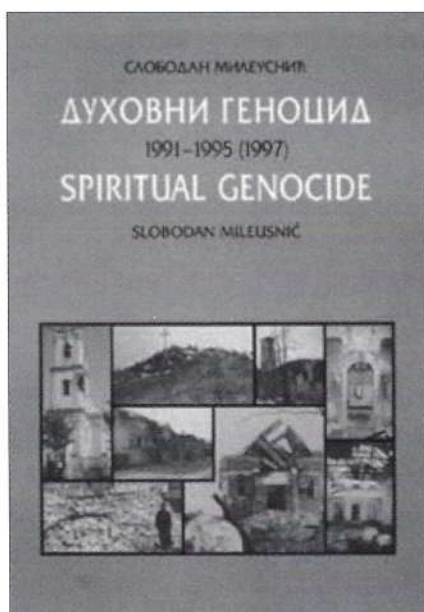
Ако Антихрист ратује против Христа, чини то јер је Христос распети Христос, а то значи и васкрели. Антихрист као лажни месија и лажни пророк обећава људима земаљски рај, избављање и спасење без крста. Али како може постојати рај без љубави и љубав без самоодрицања. Устанак против егоизма је најрадикалнији устанак у свету. Интересантно је једно тумачење које тумачи симболички број Антихриста 666. На грчком се овај број пише (ΧΧСт) Христос стран Крсту † српски би ова скраћеница била ХСК † прим. прев). Дакле, спаситељ без крста, што значи Антихрист.

Превео:
Зоран Јелисавчић

ДУХОВНИ ГЕНОЦИД 1991-1995 (1997) - I део

Преглед порушених, оштећених и обесвећених цркава, манастира и других црквених објеката у рату 1991-1995 (1997) Издавач: МУЗЕЈ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ Београд

*Ако неко разара храм Божији,
разориће њега Бог..."
(1 Кор 3, 17)*

Уништавање српског црквено-уметничког и историјског блага скоро да од 1941. године није ни престајало. Током Другог светског рата, поред преко милион српских жртава, уништено је и преко 400 српско-православних храмова. Само на подручју Горњокарловачке епархије од 203 цркве и капеле током прошлог рата уништено је 116, а тешко оштећено 39. У Славонској епархији порушена су 54 храма, а тешко оштећен 21. На територији Бањалучке епархије страдале су 64 цркве, а 21 је оштећена. На подручју ове Епархије три манастира су знатно оштећена, а један уништен. Срушена је и једна капела и 38 парохијских домова, а тешко оштећено 12. У Бањалучкој епархији завек је нестало 98 манастирских и парохијских библиотека и 94 архива. Дакле, само на подручју ове три епархије уништена је половина од пострадалих српских богомоља током Другог светског рата.

У поратном периоду комуни-

стички режим, потпомогнут при-тајеним националистичким снагама, увелико је онемогућавао, па чак и спречавао, обнову и заштиту српских цркава и манастира. У бившој републици Хрватској, постојеће службе заштите, посебно Регионални завод у Осијеку и републички завод Хрватске, смишљено су занемаривали српско духовно и историјско наслеђе. Пример за то је и однос Регионалног завода из Осијека према обнови и заштити манастира Ораховице, једног од највреднијих споменика српског – и не само српског народа на просторима Старе Славоније, односно Подравине. Данашња манастирска црква подигнута је 1592, а фреско-сликана 1594. године. Током прошлог рата манастирска ризница је опљачкана и пренета у Загреб (сачувани део враћен је Епархији славонској тек 1985), а манастирски конаци запаљени су 19. августа 1942. године по наређењу Јанеза Грге и Карла Мразовића Гашпара, команданта и комесара Штаба III оперативне зоне народноослободилачке војске и партизанских одреда у Хрватској. После рата, институције заштите Хрватске, и после много обећања, нису учиниле ништа да се овај духовни и културни центар Срба у Славонији заштити и обнови.

Из таквог стања прешло се још у горе, погубније, нељудскије, односно дошли смо у стање тоталног духовног геноцида. Овај рат (1991-1995) узима оно највредније: невинне људске животе, уништава светиње, културно-уметничка и остала материјална добра. Тај рат, наметнут српском народу, довео је Српску православну цркву и њен верујући народ на тим просторима скоро до уништења и нестанка.

Српски храмови и остало црквено-уметничко и историјско наслеђе Српске православне

цркве на подручју бивше југословенске републике Хрватске, који су распрострањени у пет православних епархија (Осјечкопољска и барањска, Славонска, Загребачко-љубљанска, Горњокарловачка и Далматинска), били су први на удару. То је чињено смишљено; требало је уништити аутентична сведочанства и духовно памћење српског народа на просторима Барање, Славоније, Лике, Баније, Кордуна, Далмације и других српских простора. Ти храмови, који су и специфични споменици градитељства, представљају верски и национални идентитет српског народа на тим просторима. Рушењем, паљењем, обесвећењем и другим бројним начинима уништавања српских богомоља и културно-историјских споменика, непријатељ настоји да, поред њиховог затирања, српски православни народ и духовно повреди. Новопостављени епископ осјечкопољски и барањски не може да обнови седиште епархије у Осијеку. Пакрачки владичански двор (1732) је опљачкан, гранатиран и демолиран. Резиденција загребачко-љубљанског митрополита у Загребу је минирана. Владичанска кућа у Карловцу је опљачкана, демолирана и минирана на римокатолички Божић 1993. године. Ни један од српских православних архијереја са подручја бивше југословенске републике Хрватске не може да се врати у своју резиденцију, и то из два основна разлога: или је двор онеспособљен или то не дозвољава хрватска власт.

Скоро је исти однос и према српским црквама, манастирима и осталим црквеним објектима на подручју бивше Босне и Херцеговине. На простору те некадашње југословенске републике налази се такође пет српских православних владичанстава (Бањалучка, Бихаћко-петровачка, Захумско-херцеговачка, Дабро-

босанска и Зворничко-тузланска епархија). Уништене су или оштећене епископске резиденције у Мостару, Сарајеву и Тузли, а надлежни архијереји налазе се привремено на другим местима.

Музеј Српске православне цркве у Београду у овом рату, поред спасавања литургијских и других црквено-уметничких предмета, помно пописује и у страдали диптих Српске православне цркве уноси нове жртве хрватских и муслиманских црквено-уметничких рушитеља. Број порушених, оштећених и обесвећених српских светиња је огроман, и још увек непотпун. Српске светиње и остали историјски споменици који се налазе на територијама што контролишу хрватске и муслиманске снаге су неприступачни и њихова судбина је неизвесна, тако да је број од 212 порушених и 367 оштећених цркава још увек непотпун.

Од десет српских православних седишта на територији бивших југословенских република Хрватске и Босне и Херцеговине, седам владичанских резиденција је уништено, гранатирано или демолирано. Порушени су саборни храмови у Пакрацу, Карловцу и Мостару. Стара Епископска књижница у Пакрацу, једна од највреднијих српских библиотеке, опљачкана је а стародревне књиге се растурају и продају широм бивше Југославије, па и Европе. Ову стару библиотеку основао је још патријарх Арсенија III Чарнојевић, а сваки пакрачки, односно славонски епископ остављао је своју библиотеку овој централној епархијској књижохранилници. У фондовима ове библиотеке, поред старих рукописа, било је 112 србуља, највише чуваних и сачуваних у једној српској библиотеци. Иста судбина задесила је и епархијске библиотеке у Загребу, Карловцу и Мостару. У Сарајеву је изгорела.

Године 1985. враћене су црквено-уметничке драгоцености, које су у прошлом рату опљачкане а које су припадале епархијским, манастирским и црквено-општинским ризницама; сада

су поново опљачкане или, што је трагичније, уништене. Ризница старе Пакрачке епархије у којој су чуване вредне иконе и други литургијски и уметнички предмети из манастира Ораховице, Пакре и Свете Ане и бројних храмова, немилосрдно је опљачкана и уништена. Миниран је Музеј Српске православне цркве Епархије загребачко-љубљанске у Загребу, који се налазио у Митрополији; минирана је епископска резиденција са ризницом у Мостару; а неизвесна је судбина ризнице Горњокарловачке епархије која је била у Владичанском двору у Карловцу, као и судбина драгоцености Епархије зворничко-тузланске у Тузли, која се налази под опсадом муслиманских снага.

Нажалост, бројна историјска знамења и културне тековине српског народа заувек су нестале. Поред драгоцених литургијских предмета, уништене су читаве галерије икона на иконостасима, дела најпознатијих иконописаца и сликара од XVI до XX века. Број икона на иконостасу креће се од 20 до 50, па чак и 70. Најнижи просек би био 35 икона, не рачунајући остале иконе, целивајуће, литијске, заветне и друге. Када се овај најнижи просек од само 35 икона на иконостасу помножи са 212 порушених храмова добија се збир од преко 7.000 уништених икона. Оволико уништених ликовних дела представља за сваки народ националну катастрофу. То су читави луври, ермитажи, прада и друге националне галерије. То је, такође, уметнички и духовни геноцид над једним народом, његовом културом и цивилизацијским тековинама. Нажалост, то српско духовно наслеђе уништавају народи којима је та црквено-уметничка баштина такође блиска, било по хришћанској вери, културној традицији или заједничком поднебљу.

Овај Преглед порушених, оштећених и обесвећених цркава и манастира сачињен је на основу аутентичних извештаја које надлежни епископи и свештени-

ци достављају Светом архијерејском синоду, односно Музеју Српске православне цркве у Београду. Одређене стручне комисије при Министарству културе Србије, односно Републичком заводу за заштиту споменика културе, такође су тамо где је то било могуће, извршиле увид и снимиле стање. Значајни су извештаји Посматрачке мисије Европске заједнице, избеглих и прогнаних Срба који су исто тако посведочили о рушењу или оштећењу своје цркве, манастира или неког другог црквеног објекта.

Поједини црквени објекти минирани су по неколико пута, све док се не сруше до темеља. Таква судбина задесила је српске храмове у Петрињи, Новој Градишци, Мостару и још много других. Исто тако, увелико се обнавља црквенорушитељство из Другог светског рата. На бројним црквиштима храмова порушених у прошлом рату подигнути су у послератном периоду нови. Ти нови храмови у Петрињи, Новој Градишци, Славонском Броду, Трњанима, као и манастир Житомислић, и још многи, поново су срушени до темеља.

Велики проценат српских светиња страдао је ван ратних дејстава. Уништени су или демолирани српски храмови који су удаљени и преко 100 километара од првих борбених линија. Посебно је за осуду смишљено уништавање изузетног споменичког наслеђа које, због своје архитектуре и уметничке вредности, припада највишој категорији. Хрватски националисти спалили су два јединствена споменика српског архитектонског наслеђа, цркве брвнаре у Растовцу и Доњој Рашеници. Црква у Растовцу, посвећена Светом великомученику Димитрију, подигнута је 1730. године; а у Доњој Рашеници, храм Успења Пресвете Богородице изграђен је 1709. године. Такође је спаљена црква брвнара у месту Бузета (XVIII) код Глине. Оне више не постоје, чак ни њихови темељи.

На зверски начин уништавају се и највеће српске светиње као

што је Спомен-капела у Пребиловцима, у којој су 1991. године сахрањене мошти хиљаде и хиљаде српских мученика, мучки пострадалих у Другом светском рату, међу њима највише стараца, жена и деце из Пребиловаца и околних српских села. Ти земни остаци, који су пре неку годину извађени из херцеговачких јама и вртача и сахрањени у новоподигнуту капелу у Пребиловцима, поново су нападнути и то опет на најзверскији начин. Ово српско светилиште до темеља је уништено, а мученичке кости спаљене. Историја не памти да је и највећи злочинац своје жртве убијао два пута, и то у временском размаку од 50 година.

Од историјског манастира Житомислића, који је такође страдао у прошлом рату заједно са својим братством, остала је само гомила камења.

Једно од првих сведочења о страдању српских православних цркава, манастира и других црквених објеката на подручју бивше југословенске Републике Хрватске објављено је током 1991. године у наставцима у „Православљу“, листу Српске патријаршије, под насловом Попис оштећених и уништених православних цркава и културних добара у ратним сукобима на територији Хрватске. Велики део ових сведочанстава пренет је у публикацији Ратна страдања православних храмова у српским областима у Хрватској 1991, Београд 1992. године, у издању два министарства и две институције Републике Србије (Министарства информација и Министарства културе, Завода за међународну научну, просветну, културну и техничку сарадњу Републике Србије, и Републичког завода за заштиту споменика културе Републике Србије). Ово издање поновљено је 1992. године, а исте године објављено је и на енглеском језику.

Музеј Српске православне цркве у Београду издао је две публикације о страдању српских православних храмова на подручју десет епархија Српске цркве:

С. Милеуснић, Духовни геноцид 1991–1993, Београд 1994 (два издања), и С. Милеуснић, Духовни геноцид 1991–1995, Београд 1996 (каталог истоимене изложбе). Поред ових сведочанстава, значајни су и извештаји Посматрачке мисије Европске заједнице (European Community Monitoring Mission), Извештаји о културном наслеђу (Cultural Heritage Reports), и то: број 1 од 30. 12. 1994; број 2 од 20. 04. 1995; број 3 од 21. 07. 1995; и број 4 од 15. 02. 1995. године. Ови извештаји садрже бројне податке о порушеним и оштећеним храмовима Српске и Хрватске цркве, као и муслиманских џамија.

Када је реч о страдању цркава и других објеката Српске православне цркве и Римокатоличке цркве у Хрватској, треба поменути и извештаје надлежних хрватских власти и Римокатоличке цркве. Убрзо после хрватске агресије августа 1995. године на Републику Српску Крајину (тзв. „Олуја“), Српској патријаршији у Београду достављен је септембра 1995. године извештај насловљен: Стање православних цркава и манастира у ослобођеној зони ранијих сектора Север-Југ (The State of Orthodox Churches and Monasteries in the Libertaded Area of Former Sectors North and South). Према том извештају, на подручју шест „полицијских округа“ (Шибеник, Сплит, Задар и Книн, Лика и Сењ, Карловац, Сисак и Мославина), од 121 српске цркве где је вршен увиђај уништена су током рата 1991–1995. године само два храма (Глинске Пољане и Старо Село); оштећено је 16 српских цркава, шест је са ратним белезима из Другог светског рата, а три су оштећене зубом времена.

Један Извештај Министарства унутрашњих послова Републике Хрватске, број 511-01-22/2-ВТ-512/2-96, који је 01. 04. 1996. године достављен Влади Републике Хрватске (Кабинет Председника) – копија истог достављена је и Српској православној цркви – наводи оштећене српске цркве у местима: Блиња, Меченчани, Ку-

курузари, Живаја, Болч, Нова Капела.

Монументална монографија Рањена црква у Хрватској – уништавање сакралних објеката у Хрватској (1991–1995), Загреб 1996, 448, садржи и поглавље Страдали сакрални објекти Српске православне цркве у Републици Хрватској (416–426), где је наведено свега 28 порушених и оштећених српских цркава, манастира и других црквених објеката. У предговору ове целине речено је да је текст сачињен „према доступним подацима“. Међутим, аутори ове монографије „заборавили“ су да је Музеј Српске православне цркве Епархије загребачко-љубљанске у Загребу, односно Резиденција митрополита загребачко-љубљанског у самом центру Загреба (Дежелићева 4), минирана још 11. априла 1992. године. Исто тако, миниране су током 1991–1995. године и уништене до темеља српске цркве у Винковцима, Славонском Броду, Ступовачи, Сирачу, Кућанцима (црква у којој је крштен патријарх српски Павле); затим три цркве брвнаре, јединствени споменици градитељства: црква Успења Пресвете Богородице у Доњој Рашеници из 1709, и црква Светог Димитрија у Растовцу из 1730. године, обе код Грубишног Поља; затим, црква брвнара из XVIII века у Бузети код Глине, и још многе друге.

На крају ове монографије следе целина: Неоштећени сакрални објекти Српске православне цркве у Републици Хрватској на подручју ослобођеном у акцији „Бљесак“ и „Олуја“ (427–439), где је приказано 100 неоштећених храмова Српске православне цркве у Хрватској. Према подацима којима располаже Музеј Српске православне цркве у Београду, међу тих 100 „читавих“ српских храмова има 35 знатно оштећених и девастираних. За већи број цркава то потврђују и Извештаји Посматрачке комисије Европске заједнице, посебно Извештај 2 од 30. 12. 1994. и број 4 од 21. 07. 1995. године. Поред овога, аутори ове знамените

студије имали су и два поменута извештаја високих институција Хрватске владе. У већ поменутом извештају Стање православних цркава и манастира у ослобођеној зони ранијих сектора Север-Југ (који је септембра 1995. године од представника Бироа Републике Хрватске у Београду достављен Српској патријаршији), побројане су уништене и оштећене српске цркве у местима (а којих иначе нема у поменутој монографији): Кистање, Книн, манастир Крка, Јошани, Врховине, Шкаре, Главица, Радуч, Перјасица, Плашко, Личка Јасеница, Костајница, Дубица, Слабиња, Живаја, и само две уништене цркве, у местима: Старо Село и Глинска Пољана.

Посебан куриозитет у монографији Рањена црква у Хрватској представљају две фотографије на страни 88. за које легенда у потпису каже: „Католичка црква у Пакрацу у тјeku поправљања 1991, прије почетка рата – девастирана унутрашњост”. Истина је другачија: реч је о Саборној цркви Свете Тројице у Пакрацу (спољашњост и унутрашњост) коју је хрватска војна и паравојна сила рушила и палила неколико пута, а последње гнушно, чак у историји незабележено дело, учинили су пред православни Божић 1996. године, када су у рушевинама тог Саборног храма минирали гроб блаженопочившег епископа славонског Емилијана (Мариновића), који је преминуо 1981. године. Истина, могуће су и грешке, односно замена фотографија, али две фотографије, и то рећи још и да је црква у обнови – а зна се да је пре почетка овог грађанског рата започета обнова Светотројичног храма у Пакрацу, стварно је немогуће, и пре делује као својеврстан цинизам.

Такође је интересантно да су неки снимци страдалних храмова Српске цркве у поменутој монографији дати у почетној фази њиховог рушења, тек када су начети. Црква Светог Димитрија у Батињанима код Пакраца приказана је без звоника, али са крвном конструкцијом – оштећена. Међу-

тим, ова гробљанска капела из 1738. године према снимцима из 1993. године више је него преполовљена. Од храма Светог Пантелејмона у Торњу (1931) код Пакраца, који је приказан у целини – оштећен, остали су само делови зидова.

У овом рату (1991–1995) страдале су и хрватске и муслиманске богомоље. Међутим, ако нам је запао удео да будемо сведоци похаре светиња и осталог црквено-уметничког блага у рату 1991–1995. године, учинимо то истинито и достојанствено, као људи вере и потомци предака који су све ово стварали и оставили као духовно и цивилизацијско добро свога и осталих народа који су живели или живе на овим просторима.

Уместо закључка, подсећамо дојучерашње (септембар-октобар 1996) догађаје: минирана је и до темеља уништена црква Свете Недеље у Карину; демолирана је српска црква у Обровцу; на Саборни храм у Дубровнику бачена је бомба; порушени су остаци цркве Часног Крста у Великим Зденцима (страдала у Другом светском рату), опљачкан је манастир Ораховица... Где је томе крај и ко су починитељи? Да ли је рат, када су у питању српске православне цркве, манастири и друга црквена здања, уопште завршен?

Слободан Милеуснић

Збирни преглед:

Бањалучка епархија

Порушене 2 цркве
Оштећене 3 цркве
Порушена 2 парохијска дома

Бихаћко-петровачка епархија

Порушено 26 цркава
Оштећено 68 цркава
Порушено 10 парохијских домова
Оштећено 26 парохијских домова

Горњокарловачка епархија

Порушено 11 цркава
Оштећено 45 цркава
Порушено 8 парохијских домова
Оштећено 14 парохијских домова

Дабробосанска епархија

Порушене 23 цркве
Оштећено 13 цркава
Порушено 11 парохијских домова
Оштећена 3 парохијска дома

Далматинска епархија

Порушено 14 цркава
Оштећено 45 цркава
Порушен 1 парохијски дом
Оштећено 13 парохијских домова

Загребачко-љубљанска епархија

Порушено 9 цркава
Оштећено 29 цркава
Порушено 5 парохијских домова
Оштећено 7 парохијских домова

Захумско-херцеговачка епархија

Порушено 36 цркава
Оштећено 28 цркава
Порушено 12 парохијских домова
Оштећена 2 парохијска дома

Зворничко-тузланска епархија

Порушено 38 цркава
Оштећено 60 цркава
Порушен 31 парохијски дом
Оштећено 19 парохијских домова

Осјечкопољска и

барањска епархија

Порушено 14 цркава
Оштећено 35 цркава
Порушено 6 парохијских домова
Оштећено 8 парохијских домова

Славонска епархија

Порушено 39 цркава
Оштећена 41 црква
Порушено 25 парохијских домова
Оштећено 15 парохијских домова

Рекапитулација:

Порушено 212 цркава (парохијских, филијалних и капела)

Оштећено 367 цркава (парохијских, филијалних и капела)

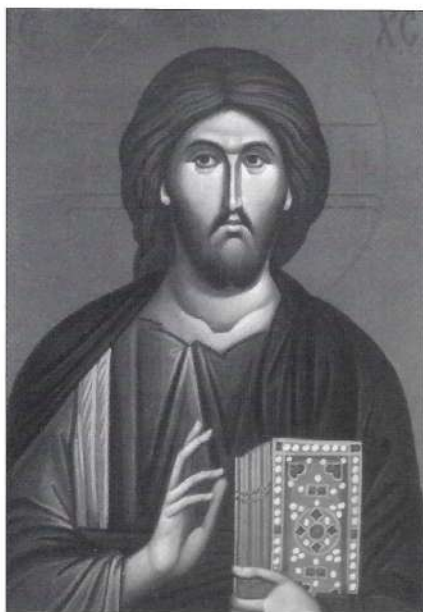
Порушено 111 парохијских домова и осталих црквених здања

Оштећено 107 парохијских домова и осталих црквених здања

Наставак у следећем броју!

ТАЈНЕ ПРАЗНИКА - ВАЗНЕСЕЊЕ ГОСПОДЊЕ, ПЕДЕСЕТНИЦА, ПРЕОБРАЖЕЊЕ...

Ако се у Христу вазноси човек, онда то значи да је у Христу и мени отворен пут Вазнесења, онда то значи да сам и ја призван да се вазнесем,

Вазнесење Господње

Вознеслја јеси во славе Христе
Боже наш, радост сотворивј
учеником, објетованијем
Свјатаго Духа, изјвешченим им
бившим благословенијем. Јако ти
јеси Син Божиј, избавитељ мира.

Вазнео си се у слави Христе,
Боже наш, радост учинивши
ученицима, обећањем Духа
Светога, пошто их претходно
утврди благословом, јер Ти си
Син Божији, Избавитељ света.

У самој речи "Вазнесење" трепери нека чудна радост, јер та реч представља изазов такозваним "законима природе" који човека свагда вуку наниже, ка земљи, који га свагда потчињавају закону земљине теже и падања. А, гле, у речи "Вазнесење" све је супротно лакоћа, покрет навише, бесконачно узношење у висину.

Вазнесење Господње се празнује четрдесет дана после Васкрса, тачније у четвртак шесте недеље после празника Васкрсења Христовог. На вечерњој служби која се служи у среду уочи

Вазнесења врши се, у складу са црквеним типиком, такозвано Оданије Пасхе, нека врста опраштања са Васкрсом. Почетак и крај службе се, на тај дан, врши исто као и на сам Васкрс. Поново се певају радосни стихови: "Нека васкрсне Бог и расточе се непријатељи Његови..." и "Ево дана који је створио Господ, узрадујмо се и узвеселимо се у њему...".

Произносећи те стихове и држећи васкршњи трокраки свешњак у руци, свештеник кади цео храм, и после сваког изговореног стиха храмом одјекује радосни поздрав "Христос васкрсе!". Опраштамо се и "растајемо" са Васкрсом до идуће године. И као да нам на душу у тим тренуцима пада сенка туге. Међутим, уместо туге Бог нам шаље нову радост: радост празновања празника Вазнесења Господњег и сагледања тајне тог празника. О Вазнесењу Христовом у Јеванђељу је речено следеће: "И изведе их напоље до Витаније, и подигавши руке Своје благослови их. И док их Он благосиљаше, одступивши од њих и узносаше се на Небо. А они Му се поклонилише и вратише се у Јерусалим са радошћу великом..." (Лк. 24, 50-53).

"Са радошћу великом..." Чему су се радовали апостоли том "великом радошћу" која траје до наших дана и сваке године увек изнова тако задивљујуће проблемскује у празнику Вазнесења Господњег? Знамо да је на тај дан Христос напустио Своје ученике и отишао од њих: то је, дакле, био дан растанка. Оно што је уследило после тог дана био је дуг и предуг период проповедања Христа, гоњења, мучеништва и саблазни којих је до данас препуна историја Хришћанства и Цркве. И као да је тим даном дошао крај радости свакодневнога општења са Христом, покрову Његове силе и Његовога божанства на земљи.

И како је само добро један проповедник насловио своју проповед на Вазнесење Господње, назвавши тај празник "радосним растанком"! Не, Црква на тај дан не празнује одлазак Христов. Христос је рекао: "Са вама сам до свршетка века", и сва радост хришћанске вере извире из свести о Његовом сталном присуству, од вере у Његове речи: "Где се двоје или троје саберу у име Моје, тамо сам и Ја међу њима". Црква, дакле, на Вазнесење не празнује одлазак Христов од људи, већ Његово славно узношење на Небо.

Празник Вазнесења је празник неба отвореног човеку, празник неба као новог и вечног дома и обиталишта човековог, неба као нашег истинског завичаја. Грех је раздвојио земљу од неба и претворио нас у земна и приземна бића која су упућена искључиво на земљу и која живе искључиво земљом. Грех и није ништа друго до наше унутарње одрицање од Неба. И ми на дан Вазнесења не можемо а да се не згрозимо пред тим човековим одрицањем од Неба, пред одрицањем којим је данас затрован читав свет. Човек са гордошћу и важношћу објављује да је он материја и само материја, и да је читав свет материја, и да ничега другог нема осим материје. Штавише, он као да се радује свему томе, те са презрењем и жаљењем све оне који још увек верују у некакво "небо" назива глупацима и незналицама. "Па, и то, мој брајковичу, што ти називаш небом кажу такви и то је такође материја, и ничега другог нема, нити је било, нити ће бити. Сви ћемо умрети и иструлити, а дотле дај на градимо земаљски рај одбацивши све поповске измишљотине".

И то је укратко, али апсолутно тачно речено сам врхунац наше културе, наше науке и наших идеологија. Прогрес на гробљу,

прогрес прва који се хране лешевима. "Шта је то што ви нудите, какво је то небо о коме говорите, у какво се небо вазнео Христос, када се зна да 'на врху' неба нема тога о чему ви говорите?" питају нас безбожници. На то питање одговара Св. Јован Златоусти, велики хришћански проповедник који је живео пре шеснаест векова. Говорећи о небу и небеском, Јован Златоуст кличе: "Шта је мени до неба када ћу ја сам постати небо...". Одговарају и наши хришћански преци који су храм назвали небом на земљи. И сви ти одговори се у суштини свode на једно: небо то је име за наше истинско призивање, Небо то је она крајња истина о земљи.

Када Хришћанство говори о Небу онда ту уопште није реч нити о каквом ван - галактичком пространству, нити о каквом непознатом козмосу. Реч је о Небу које нам је вратио Христос. О Небу које смо изгубили у свом греху и гордости, у својим земаљским и искључиво земаљским наукама и идеологијама. Реч је о Небу које нам је Христос поново открио, даровао и вратио да буде наше. Небо то је Царство вечнога живота, Царство истине, добра и лепоте. Небо то је пуно одухотворење човека. Небо то је Царство Божије, то је победа над смрћу, то је тријумф љубави и знања, то је она апсолутна чежња за коју је у Јеванђељу казано: "Што не виде око, и не чу ухо, и што не дође у срце човеку, то је Бог припремио онима који Га воле".

Све то нам је открио и изнова даровао Христос, прожевши небом читав наш живот већ овде и сада, претворивши ову земљу у одраз и одблесак небеске лепоте. Ко је то сишао са неба на земљу да би нам вратио небо? Бог. Ко се са земље вазноси на Небо? Богочовек Исус. Или како каже свети Атанасије Велики: "Бог је постао човек да би човек постао бог". Бог се спустио на земљу да бисмо се ми вазнели на небеса! То је прави смисао празника Вазнесења Господњег! У томе је његова светлост и његова неизрецива радост. Ако је Христос на небу, ако

верујемо у Њега и волимо Га онда смо и ми са Њим на небу. За Његовом трпезом, у Његовом царству. Ако се у Христу вазноси човек, онда то значи да је у Христу и мени отворен пут Вазнесења, онда то значи да сам и ја призван да се вазнесем, онда то значи да се и мени у Вазнесењу открива циљ, смисао и крајња радост мога живота.

Све, баш све што нас окружује непрестано нас вуче наниже. Али, на празник Вазнесења ми гледамо Христа који се се вазноси у слави, гледамо Његово божанско тело које се вазноси на небо и говоримо себи и свету: "То је истина о свету и човеку, то је оно на шта нас одувек позива Бог!".

Испунивши све што је о нама било наумљено, Сјединивши земаљско са небеским, Вазнео си се у слави, Христе, Боже наш, И Ниси се одвојио од нас, Но, с нама неодступно пребиваш И говориш онима који Те воле: Ја сам са вама и нико вам ништа не може...

Педесетница

Благословен јеси Христе Боже наш, иже премудри ловци јављеј, низпослав им Дух Свјатаго, и тјеми уловљеј вселенују, челољубче слава тебје.

Благословен јеси Христе, Боже наш, Који си јавио премудре ловце (апостоле), ниспославши им Духа Светога и кроз њих уловивши васељену, Човекољубче, слава Теби.

"Празник силаска Светога Духа". Изговарам ове — од детињства знане ми и блиске — речи и, где, одједном осећам као да их први пут чујем у животу. Да, још као дете сам знао да Хришћани од давнина празнују силазак Светога Духа десет дана после Вазнесења, а то значи - педесет дана после Васкрса. И знао сам да се тај празник у Цркви

зове — Педесетница, а у народу - Света Тројица или Тројичин дан. На тај дан Хришћани од памтјева украшавају цркве зеленилом и гранчицама, а црквени под застиру травом. На сам дан празника верни народ, на свечаној служби, стоји са цвећем у рукама и плете венчиће.

Педесетница је ушла и у руску народну свест и у руску књижевност као осунчана и светлошћу окупана светковина, као празник општега цветања, као дан радосног сусрета човека са Божијим светом у свој његовој лепоти и благодатности.

Све религије - а међу њима и оне првобитне и најдревније - знале су за празник летњег цветања, празник првих изданака, плодова и растиња. Ако је старозаветни парњак Васкрсу била Пасха као празник пролећног васкрсења света и природе, онда би старозаветни парњак Педесетници био празник преласка пролећа у лето, празник победе Сунца и светлости, празник козмичке пуноте. Но, у Старом Завету тај фактички општечовечански празник добија ново значење постајући празник свакогодишњег сећања на дан када се Мојсије попео на гору Синај где му се у чуду неизрециве и мистичке тајне јавио Бог, и склопио са њим Завет, и предао му Своје Заповести, и обећао спасење. Другим речима, религија је престала да буде само природа и достала је почетак историје: Бог је открио Свој закон и Своје заповести човеку, Бог је открио човеку Свој план о човеку. Бог је човеку показао пут. Пролеће, лето, јесен и зима - вечни природни круг тако постаје знак и символ духовне судбине самога човека и, њему заповеђеног, узрастања у пуноту знања, живота и савршенства... И, коначно, у последњем периоду Старога Завета тај празник - у учењу и визијама пророка - постаје празник који је сав окренут ка долазећем и последњем тријумфу Бога у Његовој творевини. Ево како о томе говори пророк Јоил: "И излићу у последње дане од Духа Мојега на свако

тело, и пророковаће синови ваши и кћери ваше: старци ваши сањаће снове и младићи ваши вићеће виђења. Па и на слуге своје и слушкиње своје у те дане излићу од Духа Мојега, прорицаће. И даћу чудеса горе на небу и знаке доле на земљи: крв и огањ и пушење дима. Сунце ће се претворити у таму и месец у крв пре него дође велики и славни дан Господњи. И биће да ће се спасти сваки који призове име Господње... (Дјел. ап. 2,16-21)".

Тако је празник природе и козмоса постао празник историје као открића Божије воље о свету и човеку, а потом и празник будуће Божије победе над злом, празник приближавања великог и последњег "дана Господњег"... Све то треба да знамо и свега тога треба да се сетимо да бисмо схватили како су први Хришћани доживљавали, поимали и празновали Педесетницу и зашто је Педесетница постала један од главних хришћанских празника.

Новозаветна књига Дела апостолских, у којој је описана историја првих Хришћана и најранијег ширења Хришћанства, управо и почиње описом онога што се догодило педесет дана после Васкрсења Христовог, односно десет дана после Његовог славног Вазнесења на небо. Дела апостолска започињу речима које је Христос рекао Својим ученицима пре Свог Вазнесења: "Не удаљујте се од Јерусалима, него чекајте обећање Оца, које чусте од Мене..."

И, гле, после десет дана - по речима јеванђелиста Луке - "бејаху сви апостоли једнодушно на окупу. И уједанпут настаде шум с неба као хујање силнога ветра, и напуни сав дом где они сеђаху. И показаше им се раздвојени језици као огњени, и сиђе по један на свакога од њих. И испунише се сви Духа Светога и стадоше говорити другим језицима, као што им Дух даваше да казују..." (Дјела 2, 1-4).

Онима који су ово видели и нису разумели, апостол Петар објашњава смисао догађаја који се збио речима пророка Јоила које

сам већ навео: "Него оно што је рекао пророк Јоил: "И биће у последње дане, говори Господ, излићу од Духа Мојега на свако тело, и прорицаће синови ваши и кћери ваше..."

Педесетница, тако, за Хришћане представља испуњење свега што је у Свом земаљском служењу савршио Христос. Христос је учио о Царству Божијем и, гле, оно се открило у Педесетници! Христос је обећао да ће Дух Божији открити људима Истину и, гле, то се догодило у Педесетници!

Свет, историја, време, живот: све је у Педесетници обасјано последњом светлошћу, све је преиспуњено крајњим смислом. Педесетницом је, у свету и историји, почео велики и славни дан Господњи!

Преображење

Преобразилеја јесн на горје Хрсте Боже, показавиј ученком Твојим славу твоју јакоче можаху: да возсијае нам грјешним свјет твој прсносушчнј, молитвама Богородници, свјетодавче слава Тебје.

Преобразио се јеси на Гори Хрсте, Боже наш, показавши ученицима Својим славу Своју колико могаху: нека засија и нама грешнима светлост Твоја вечна, молитвама Богородице, Светлодавче, слава Теби.

По речима јеванђелиста Матеја:

"Исус узе Петра, Јакова и Јована, брата његова, и изведе их на гору високу саме. И преобрази се пред њима, и засија се лице Његово као сунце, а хаљине Његове постадоше беле као светлост. И, гле, јавише им се Мојсије и Илија који са Њим говораху. А Петар одговарајући рече Исусу: Господе, добро нам је овде бити, ако хоћеш да начинимо овде три сенице: Теби једну, и Мојсију једну, и једну Илији. Док он још говораше, гле, облак сјајан заклони их, и, гле, глас из облака који говори. Ово је Син Мој љубљени, Који је по Мојој вољи; Њега слушајте. И

чувши ученици падоше ничице и веома се уплашише. И приступивши Исус дохвати их се и рече: Устаните и не бојте се. А они подигнувши очи своје не видеше никога до Исуса сама. И кад силажаху са горе заповеди им Исус говорећи: Ником не казујте што сте видели док Син Човечији из мртвих не васкрсне" (Мт. 17,1-9).

Који је смисао ове јеванђелске приче? Које место у земаљском животу и служењу Христовом заузима ово тајанствено јављење славе Његове?

Неоспорна је чињеница да је лик Христов - онакав какав нам га даје Јеванђеље - пре свега лик смирења. За Његово рођење се није нашло места ни у једном граду, нити кући: Он се родио у пећини. И Христос до самога краја остаје такав: бездомник који - како је сам говорио - "нема где главу да склони". Христос је од оних које би исцелио и којима би помогао захтевао да никоме о томе не говоре. Он се увек уклањао од сваке почаст и славе, Он се по Својој вољи вратио из Галилеје - где Му није претила никаква опасност - у Јерусалим где је претрпео понижавајуће суђење, осуду, мучење и страшну и срамну казну. "Научите се од Мене - говорио је Христос - јер сам кротак и смирен срцем..."

У тај и такав Христов живот, живот смирења и само унижења, само су неколико пута продрли зраци божанске силе и славе. И сваки пут су се та Христова "прослављења" збила пред малим бројем сведока, а и ти малобројни сведоци обично нису схватили смисао тих "прослављења".

Тако је било у ноћи Његовог рођења када су простодушни пастири чули анђелски глас који им је "јавио - како каже Јеванђеље - радост велику".

Тако је било и много година касније када је Исус дошао на реку Јордан да прими крштење од Јована Крститеља и када се са неба зачуо глас који говори: "Ово је Син Мој љубљени...". И, коначно, до таквог прослављења је дошло и на Таворској гори пред тројицом ученика Његових. И

сваки пут - та тајанствена небеска слава, сваки пут - прослављење не од људи, већ свише, са Неба, од Бога...

На питање о смислу Христовог прослављења на Таворској гори Црква одговара не некаквим објашњењима, већ самим празновањем празника Преображења, односно радошћу са којом се сваке године сећа Преображења. Једна реч господари тим празником, свим његовим молитвама, песмама и чтенијима. А та реч јесте - светлост. "Нека и нама грешнима засија светлост Твоја вечна!"

У свету је тамно, хладно и страшно. И ту таму физичка, сунчева светлост не може да разagna. Напротив, та светлост чини само још страшнијим и безнадежнијим људски живот који се у страдањима и самоћи неумитно и неповратно сурвава ка смрти и небићу. Све је осуђено на пропаст, све страда, све је потчињено несхвативом и безнадежном закону зла и смрти.

И, гле, у том и таквом свету појављује се смирени и бездомни Човек Који нема никакве власти над људима и никакве земаљске моћи. И Он говори људима да то царство таме, зла и смрти није истински живот човеков.

Он говори људима да такав свет таме, зла и смрти није онај свет који је Бог створио у почетку.

Он говори људима да зло,

страдање и сама смрт могу и морају бити побеђени.

Он говори људима да је послат у свет од Бога Оца Свога да би спасио људе од њихове страшне поробљености злом и смрћу.

Он говори да је човек заборавио и одрекао се своје истинске природе и свог истинског призвања.

Он говори да људи морају да се покају да би поново могли да виде оно што више нису у стању да виде, да би поново могли да чују оно што више нису способни да чују.

Он говори да људи морају изнова да поверују да је добро јаче од зла, да је љубав јача од мржње, да је живот јачи од смрти.

Христос исцељује и помаже људима. Христос предаје Себе свима. Но, и поред тога људи Га не схватају и не слушају, људи Му не верују. Он је људима могао да покаже Своју божанску силу и славу, и да их тиме примора да поверују у Њега. Међутим, Он од људи тражи искључиво слободну веру, слободну љубав, слободно прихватање Његове Благе Вести. Он зна да ће Га сви из страха напустити и оставити у часу Његове последње жртве и крајње самопреданости.

Али, да би после свега, када се све заврши, у свету остало сведочанство о томе куда зове људе, шта дарује људима као Тавору - тајно од света и људи - јавља

тројици Својих ученика Своју божанску славу, светлост и победно славље ка коме је човек вечно призван да узраста. Хростос на Тавору јавља божанску светлост која прожима читав свет. Божанску светлост која преображава човека. Божанску светлост у којој све добија свој крајњи и вечни смисао. "Добро нам је овде бити" кликће апостол Петар видевши ту светлост и ту славу. И од тог доба Хришћанство, Црква, хришћанска вера јесу једно непрестано и радосно понављање тог - "добро нам је овде бити, непрестана молитва за вечну светлост, непрестана жеђ за просветљењем и преображењем.

Кроз таму и зло, кроз сивило и свакодневицу овог света, као сунце кроз црне облаке, просијава светлост Преображења. Ту светлост угледава наша душа, њом се утешује наше срце, њом непрестано живимо и њом се постепено преображава ваш живот. "Господе, добро нам је овде бити". О, када би ове речи постале и наше речи! О, када би би ове могле да постану одговор и наше душе на дар божанске светлости! О, када би и наша молитва могла да постане молитва за преображење, за победу светлости Преображења у нама!

"Нека и нама грешнима засија светлост Твоја вечна!"

О ЛЈУБАВИ ПРЕМА БРАЋИ И ПРАШТАЊУ

Кад поседујемо истинску и непорочну љубав једних према другима, онда је то сведочанство да смо Божији и да Бога љубимо.

1. Чеда моја, борите се добрим подвигом (1. Тим. 6;12), и братољубље нека остане (Јевр. 13;1). Нека љубав буде средиште свих кретања у братству, и нека егоизам буде далеко и од ваших уста и од ваших помисли.

Који хоће међу вама да буде први, нека буде свима слуга (Мк. 10;44), каже Господ. А ако својом простодушношћу и једноставношћу не постанемо као деца, нећемо ни на који начин ући у Царство Небеско.

Када љубав влада братством, онда Христос све невидљиво благосиља. Радост, мир и самопожртвовање због браће запаљени су у срцу сваког брата, али их крепи и молитва. Уколико је љубав обилнија, утолико ће више љубав Христова и самопожртвовање обогаћивати њихове душе, Христос ће се више прослављати и више ће му се клањати, а ми ћемо постати смирена оруђа за прослављање светог имена Божијег.

Истинска љубав не завиди на добрим даровима другог брата. Она се не радује кад зачује да неко изговара понижавајуће речи или да осуђује другог брата. Она не престаје да хвали напредовање свог брата. Йубав не завиди. Йубав се не размеће, не понаша се грубо, не тражи корист за себе, него за брата. Йубав се не раздражује, не мисли о злу, све сноси, све трпи (в. 1. Кор. 13;47). Ко год поседује истинску љубав, никад неће пасти у грех против брата.

Молите се, чеда моја, да вам Сама Йубав, наш Бог, подари дар љубави у Христу. Кад се та љубав зацари у вашим срцима, речима и делима, требало би да се надамо будућем образовању братства у Христу, с хришћанским духом, духовним озарењем и непоколебљивим темељима, братства које је тесно сједињено једним духом и једном душом у многим телима.

2. Йубљена моја чеда, молим се да вас Бог љубави укрепи у за-

једничкој љубави и да вам подари љубав која не смишља лукавства и не изазива саблазни него их, напротив, развејава мудрошћу коју рађа.

Молим се да вам Бог подари чисту љубав, љубав која чува уста онога ко је поседује и не допушта му да падне у бездан осуђивања, сплетака, клеветања, лажи, лицемерја и безмерних других зала, која посредством језика рађа недостатак ове истинске љубави по Богу.

Који пребива у љубави, у Богу пребива и Богу њему (1. Јн. 4;16). Кад поседујемо истинску и непорочну љубав једних према другима, онда је то сведочанство да смо Божији и да Бога љубимо. Сваки који мрзи брата својега јесте човекоубица (1. Јн. 3;15), и налази се у тами и не зна куда иде (Јн. 12;35).

Од Господа Исуса смо примили врло важну заповест: да љубимо једни друге. Поред тога, и ђаво је дао заповест онима који су му потчињени: да мрзе једни друге. Према томе, ми смо ученици и послушници онога чије се заповести придржавамо.

Чеда моја, страхујмо од хладноће и непријатељства према браћи, као и од различитих помисли које прате ова расположења и које, мало-помало, воде душу ка демонској мржњи. На тај начин ми се као свом господару потчињавамо ђаволу, непријатељу нашег спасења, а тада ће се безбројна зла купити у нашим убогим душама.

Йубав је основа, темељ и покров душе која је поседује. У таквој души обитава Бог љубави и она се озарено радује сваког тренутка.

У једној киновизи, неопходна је заједничка љубав међу њеним члановима ради њеног утврђивања и очувања, јер је љубав златни ланац који на сваки начин сједињује браћу у једно компа-

ктно тело. То тело ће поднети сва искушења која увек ствара ђаво, господар непријатељства и мржње. Йубав ће бити она непобедива сила која одржава чланове као једно тело, чија је глава игумен. Кад год је потребно, та сила ће се борити са њој сасвим супротном силом зла, која ће тежити да чланове отргне из овог јединства.

Кад смо слаби и млаки у љубави, противна ђаволска сила ће задобити победе сагласне слабости коју трпи наша некад ватрена и снажна љубав. Шта су победе противне силе? Неволје унутар братства, као што су противуречење, непослушност, свађе, гордост, завист, мржња и, најзад, напуштање киновиие (манастира)!

Размислимо, чеда моја: да ли ангели на небесима противурече, да ли су непослушни и самовољни, да ли уносе злобу и мржњу, напуштају ли место свог служења пред престолом Божијим? Наравно да не.

То је учинио Лучоноша, који је некад био излазећа звезда, а затим је био збачен доле и постао сатана!

Будући да смо одевени у ангелску схиму, зар нисмо обавезни да живимо ангелским животом? А како се може сматрати да живите ангелским животом кад међу вама видим противуречење, прекоре, самовољу, непријатељство и, што је најгоре, непослушност? Ако то чините, зар не поступате сасвим противно ономе што вам је саветовала моја ништавност? Зар нећете заслужити већу осуду уколико чините противно, сагласно библијској изреци која каже: Онај који је знао... и није приправио... биће много бијен (в. Лк. 12;47), односно биће строго кажњен многим страшним ударцима и казнама.

Плашимо се непослушности

саветима, чеда моја, јер сваки преступ и непослушност неизбежно повлаче казну (в. Јевр. 2;2). Напротив, боримо се да их применимо! Будите послушни свему ономе што вам је саветовано да учините, како бисте примили непропаљиви венац љубави и послушања кад Судија, Исус Христос, буде давао награде и венце.

Молим се да вас непобедива хришћанска Владичица света, кроз Своје молитве и молитве свих светих, удостоји да примите непропаљиви венац вечне славе!

3. Чедо моје, покушај да удаљиш оне рђаве помисли за које ђаво ужурбано тражи твој пристанак (грч. συκαταθesis), односно помисли мржње према браћи. На њих уопште не би требало да обраћаш пажњу, јер он тежи да ти украде највећу врлину: љубав. Ако он то постигне, он је потпуно надвладао твоју душу. Кад једном изгубимо љубав, односно Бога јер је Бог љубав и онај ко обитава у љубави обитава у Богу и Бог у њему (в. 1. Јн. 4;16), шта нам је онда преостало да нас спасе?

Чедо моје, нипошто не слушај те помисли о мржњи према браћи, него их истог часа одагнај, започни да изговараш молитву или пак реци сатани: "Што ми више уносиш мржње, ђаволе, то ћу више волети своју браћу, јер ми је Христос заповедио не само да их волим него да чак и свој живот жртвујем за њих, као што се Христос жртвовао за мене, несретника." Истог тренутка прихвати оне ствари везане за њих које у теби изазивају одвраћање и реци: "Само погледај колико их волим, завидљиви сатано! Умрећу за њих!" Кад то учиниш, Бог ће видети твоју добру намеру и начин који користиш да би поразио ђавола, и истог часа ће доћи да те избави.

4. Молим се да Свеплаги Бог пошаље на тебе Свесветог Духа, као што је учинио и са богопосланим апостолима, како би те просветлио да корачаш испрпљујућим путем спасења. Како је лепо и красно кад сва браћа живе заједно у љубави (в. Пс. 133;1). За братство не постоји ништа лепше

него да обилује божанском љубављу. Тада је све блиставо и преиспуњено красотом, док се Бог на висинама наслађује а свети анђелски духови радују тамо горе, где је љубав безгранична.

Заповест нову дајем вам, да љубите једни друге, као што ја вас љубих, да и ви љубите једни друге. По томе ће сви познати да сте моји ученици, ако будете имали љубав међу собом (Јн. 13;34-35).

О, љубави, ко год да те поседује, уистину има блажено срце! Јер шта је то што можемо да тражимо, а да га нећемо наћи у љубави?! У њој су смирење, радост, трпљење, доброта, састрадање, снисходљивост, просветљење, итд. Али, да би се задовољила ова најчудеснија љубав, морамо непрестано призивати Бога љубави да нам је подари. Кад се Име Божије запамти посредством молитве "Господе Исусе Христе, помилуј ме", Оно у себи садржи вечни живот, а вечни живот је Бог љубави! Дакле, онај ко се моли овом молитвом, задобија истинску, божанску љубав.

Дакле, напред! Ово је пут и начин победничке љубави. Будите храбри и одважно ступите у битку. Непрестано изговарајте молитву, устима и умом. Више ће вам користити да је устима изговарате током дана, јер је у то време ум расејан због човековог делања.

5. Прекрасни пут љубави је лишен напора, и на љубави нема ни сенке ни мрље него, напротив, савест сведочи да душа има одважност пред Богом. Међутим, кад нема љубави, душа нема одважности у молитви и, као неко ко је поражен и бојаљлив, не може да подигне главу јер осећа грижу савести због тога што није љубила онако како Бог љуби њу: преступила је заповест Божију.

Ако не љубимо брата својега којег видимо, како можемо љубити Бога којег не видимо (в. 1. Јн. 4;20). Онај ко има истинску љубав има и Бога. Ко год да нема љубави, нема ни Бога у себи. Свети Оци кажу: "Ако си видео свог брата, видео си и Бога. Твоје

спасење зависи од твог брата."

Свети оци, монаси древних времена, корачали су без напора путем спасења, јер су све жртвовали како не би отпали од љубави. Љубав је била циљ њиховог живота. Наш пут је у потпуности посут трњем које је поникло стога што нам недостаје љубав. Из тог разлога крваримо док корачамо овим путем. Темељи куће се потресају уколико се ваљано не учврсти темељ љубави.

6. Присили се, чедо моје, душе своје ради. Присили се да утешиш браћу, и Бог ће утешити тебе, јер ће ти послати Своју благодат. Буди трпелив, буди послушан. Нека те сви сматрају за "отпад" и Бог ће те просветлити.

Велики је онај ко има више смирења. Бог даје благодат ономе ко има страха Божијег, свима је послушан као мало дете и стално тражи свету вољу Божију. Такав човек никад не тражи да буде његова воља, него воља Божија и воља других људи. Он увек каже: "Како ти желиш, ти најбоље знаш!" Он никад не износи своје сопствено мишљење, јер себе сматра ништавнијим од свих. Када му кажу да нешто уради, он то марљиво прихвата говорећи: "Нека је благословено!"

Дакле, чедо моје, то је оно што би и ти требало да чиниш. Од тога демони дрхте, одлазе далеко и никад се више не враћају. Они су веома уплашени кад виде смирење, послушање и љубав према свима.

7. Чедо моје, само извршавај своју дужност. Ако други нису послушни, препусти то Богу и буди у миру. То долази услед ђаволске љубоморе, чедо моје. Да ли ће ђаво отићи у планине и тамо стварати искушења? Он одлази тамо где се људи боре за спасење. Будући да и ми трагамо за спасењем, он ствара пометњу а да ми то и не примећујемо.

Понеси бреме своје браће. Бог свакога праведно награђује. Доћи ће време кад ћеш видети колико ће ти Он дати због патњи кроз које си прошао надзирући многе душе. Труди се у овом свету и пома-

жи другим људима, и Бог те никад неће лишити Своје помоћи. Сада сејеш, али ће доћи време када ћеш и жњети. Моли се да те Бог укрепи у трпљењу, расуђивању, просветљењу, итд. Ја се непрестано молим за тебе, али ја немам одважност пред Богом, тако и моје молитве остају бесплодне.

Помисли само на оно кроз шта су прошли Оци да би спасли друге. То није мала ствар: ти помажеш другим људима, и због тога се ђаво обрушава на тебе и жалости те. Почни да показујеш одважност и трпљење и реци: "Спреман сам да умрем у бици помажући мојој браћи да се спасу, али Бог неће допустити да пропаднем, јер ја то чиним љубави Његове ради."

Да, тако учини, и видећеш колико ћеш радости и снаге задобити у борби. Понекад нестрпљење, очајање и песимизам лишавaju човека благодати Божије, а он то погрешно приписује бременима које носи. Храброст, самопожртвовање, одважност и вера у Бога доносе благодат Божију. Молим се да Бог укрепи твоје духовне нерве да би се борио са новом снагом.

8. Пребивајте у вези узајамне љубави, јер је љубав почетак и крај, темељ. На љубави према Богу и твојој браћи виси сав Закон и пророци (Мт. 22:40). Без љубави, ми смо кимвал који звечи - велика нула. Према апостолу

Павлу, чак и ако предамо своје тело да се Христа ради сажеже, ако раздамо своје имање сиромасима (в. 1. Кор. 13:3) и ако због Христа умртвимо своје тело суровим подвижништвом а љубави немамо, ништа нисмо остварили. Дакле, свом својом снагом морамо настојати да очувамо снажну узајамну љубав, како би наша незнатна дела оправдао Онај који испитује тајне помисли нашег срца.

9. Пишеш ми, чедо моје, о некоме ко те жалостио а кога си ти проклео, итд. Не, чедо моје, не проклињи никога, ма колико да ти је нашкодио. Христос нам каже да љубимо своје непријатеље, па како онда да изговарамо оно што је зло? Затражи опроштај од Бога и убудуће љуби тог човека као брата, без обзира да ли си сагласан са њим или не. Зар Христос на Крсту није опростио онима што су га распели? Зар онда ми можемо да поступимо другачије? Да, чедо моје, морамо свакога да љубимо, без обзира на то да ли други људи нас љубе или не. То је њихова ствар.

10. Чедо моје, увек оправдај свога брата а прекори себе. Никад не правдај своје поступке. Научи да кажеш "благослови", другим речима, "опрости", и у теби ће се настанити смирење. Буди трпелив и превиђај погрешке свога брата, имајући у виду Божију трпељивост према твојим со-

пственим погрешкама. Љуби као што Исус тебе љуби и као што желиш да други тебе љубе. Придржавај се безмолвија, непрестане молитве и самопрекора, и видећеш, колико ћеш жалости по Богу, суза и радости осетити. Међутим, уколико их се не будеш придржавао, другим речима, уколико запоставиш њихову примену, хладноћа и сувоћа замениће вишње благодати.

Љуби своју браћу. Твоја љубав ће се показати онда кад све слабости своје браће будеш сматрао ништавним и кад их и упркос њима будеш волео. Љубав ће те сачувати од сваког греха.

11. Молим се за добро здравље твоје душе, јер кад је душа здрава, поседује трпљење у недаћама и самоодрицање у погледу тела и помисли. Онда нема бојазни од болести и самољубивих помисли. Кад је душа здрава, у себи носи љубав, не саблажњава друге, подноси тешке речи своје браће, не разоткрива јавно њихове погрешке, увек има лепу реч за њих, клони се и удаљује од рђавих помисли и огорчења. Кад је душа здрава, не гневи се, не гунђа, не противуречи, не мрмља, није непослушна, не испуњава своје хирове и, уопште, показује још многа обележја душевног здравља. Такво здравље тражим од тебе, томе те саветујем, за то се молим.

Старац Јефрем

БЕСЕДА НА МАЛУ ГОСПОЈИНУ 1968. године

Беседа одржана у храму Рођења Пресвете Богородице у Глини на дан освећења фреске „Сабор Светих Срба“! Изворни назив беседе је: „Наша вера и наши светитељи“!

Драга браћо и сестре,

Доживесмо, ево, и шесто освећење у овом нашем вољеном светишту. Шесто од 1962. Тада смо осветили камен темељац цркве. Године 1963. осветили смо најпре звона, у мају, па на данашњи дан храм. Наредне године осветили смо иконе св. Апостола на иконостасу. Годину дана касније поново смо на данашњи дан доживели једну незаборавну свечаност. Тада смо у левој апсиди храма осветили олтар Српских светих мученика за веру, са истоменом монументалном фреском. Празник Српских светих мученика за веру установио је Свети Архијерејски Сабор године 1962. Тај мермерни саркофаг који видите у подножју фреске, то је споменик Глинским жртвама. Он је освећен као св. Трпеза, св. Престо овог другог олтара у цркви.

А данас, ето, драга браћо и сестре, осветили смо другу велику фреску у цркви, фреску САБОР СВЕТИХ СРБА. Глинска црква примила је ту част, да се баш у њој наслика прва фреска са свима светим Србима.

Сви значајнији дани везани за постизање и украшавање ове на-

ше цркве, лепи су нам и свети. Али се сви посебно радо сећамо оног великог дана, првог великог дана у нашем Владичанству после ужасног Другог светског рата, када смо обавили освећење цркве. Хиљаде и хиљаде људи са Баније и Кордуна и из целог нашег Владичанства, као и свих већих места у нашој земљи, слегло се у Глину на свечаност каква се у овим крајевима, верујемо, никада раније није видела. И данас се сећамо са дубоком захвалношћу бројне наше браће из САД и Канаде, наших приложника и представника мноштва приложника за градњу ове цркве, свуда по свету, који су дошли да са нама поделе радост једног великог дана. Сви су они понели одавде незаборавне утиске, који су појачали њихову љубав према старом крају и веру у снагу Цркве на старим огњиштима.

И ту петогодишњицу баш смо обележили освећењем ове нове фреске. И, ево, видимо пред нашим очима један заиста узвишени приказ: видимо све свете Србе, у природној величини, у походу Спаситељу. У молитви за род свој и Цркву своју, приносе они велика дела свог живота и симболе свога подвига. Ту су они као на неком тријумфалном луку који се узвисио изнад иконостаса, свети задужбинари са својим задужбинама, у првом плану, и остали свети Срби, са јеванђељем, са крстом и бројаницама, свако са оним чиме је био сведок Божији у свом подвижничком или мукотрпном животу на овоме свету. Једни су у владарској одори, једни у архијерејском орнату, једни у монашкој ризи, свако према свом положају и месту док су били челници или војници у војујућој Цркви Божијој.

Међу светим Србима видимо и обичне, скромне монахе, који су као жива, ходајућа јеванђеља, као светила рода били сведоци

Божији у овом варљивом али подложном свету. Међу тим, некада на земљи малим људима, налази се и наш домаћи свети мученик, Теодор Комоговински. Нашао се он са светим Немањићима, светим патријарсима, архиепископима и епископима, светим деспотима и осталим светима који су као звезде засјали на небу наше Цркве.

Ово наше посебно одавање поштовања светим Србима, не значи, браћо и сестре, неко обожавањем историје или нације. Нипошто! Било је и у нашој, као и у свакој историји, прилично тога што је било далеко од добра и светости. Грешило се и падало пред искушењима живота и на владарским дворовима и у сељачким домовима. И нама, као и свим другим народима, итекако би било драго да се понешто од онога што се у прошлости догађало, није догодило. Али ми само издвајамо оно што је заиста било лепо у прошлости нашој, оно што је било велико и "милом Богу приступачно". Представљамо ми оне свете и велике личности који су светлили делима, животом и подвигом, који су имали снаге да окају грехе своје, да се пред Богом понизе, пред људима уздигну и пред историјом засветле. Уздигнемо оне који су у великим тренуцима наше историје, или у оним великим тренуцима искушења и одлукама својим, ставом и примером указивали на пут, који су предводили или били пример у подвизима за спасење душе и за идеале крста и слободе.

Светост и савршенство две су исконске потребе и тежње духа човековог. Обе су од Духа Светог Божијег, чији печат носи сва твар, сви закони и сви пореци, човек на првом месту. То је она животворна сила у нама из које израста жива вера и широко знање. То је она исконска потреба у нама, да се уздигнемо вером и знањем, да

се усавршимо и просветимо. То је баш оно што нас људе као живу пројекцију Духа Божијег издваја и узвисује изнад свега створеног.

Често чујемо мишљење да је човек само део природе, ништа веће ни значајње од ње. Истина је да су у нашим костима и ткивима исти елементи као и у мртој природи и живој природи око нас. Али човек је носилац духа који је надприродан, јер није од овога света. У нама је од Бога нам дани разум који сав свет обухвата, претвара и надраста.

У следбеницима науке Сина Божијег делује љубав која себе даје, за разлику од свега у природи, где све једно другом отима и једно друго потискује. Бог нам је подарио веру да нас она уздиже и узвисује, да из Божије близине, са висине сагледамо свет и живот, себе и све људе, да би мерилима Божијим, а не само својим просуђивали о себи, о свету и о истини живота и постојања.

Да, драга браћо и сестре, природа је лепа и драга, али није света сама по себи. И свет око нас и човека у том свету освећује Дух Божији Свети. Од Њега је све што је лепо, људско и свето у нама. Он нас чува да заиста не постанемо обични део природе. Јер кад се човек сасвим нагне природи, лако постане оруђе исконских злих нагона, када он од живота свога прави пакао.

Сведоци смо како често човек захваћен злом уништава све до чега се дохвати. А у оним тренуцима када зло захвати мноштво људи, уништава он или унесрећује милионе недужних људи. До јуче човек је стрепио за себе од непријатеља и њихових убојних оружја само са земље и из ваздуха. Данас већ може да постане жртва убојних наума упућених против њега из хладне васионе. Кад би човеково кретање знањима и открићима нужно било праћено и његовим духовним и моралним успоном, већ данас он би био на врхунцу моралног савршенства.

Али нажалост није тако. Баш као да се у ово наше време, време великих умних моћи човекових

најбоље потврђује порука Сина Божијег: Без мене не можете чити ништа! - Да, ништа добро или ништа трајно добро.

Мислимо да је ова наша генерација више него ли и једна друга раније упућена да прославља свете људе. Живот је показао да људи не следе оне који говоре добро и умно, него само оне који чине добро и који постају пример који позива на опонашање а баш свети Божији људи су живи примери служења Богу и живи примери узорног живота и владања. Живот савременог човека сувише је приземљен. Себе и свет око себе гледамо сувише изблиза, у кратким хоризонталама, па у животу само назиремо ниске побуде, себичност, потискивање и подметање, мржњу и нетрпељивост, или у најбољем случају доживљавамо конвенционалну "доброту" и хладно теоријско човекољубље.

Са Божијих висина све је лепше, као град посматран са горе, планина из даљине и цветна ливада са висине. Са духовних висина посматран, свет је лепши, људи ближи и дражи, а са токовима живота и света логичнији и осмишљенији. Потребни су нам свима они узвишени тренутци, тренутци трепетне радости коју доживљавамо у додиру с Богом, у атмосфери живе вере и усрдне молитве. Овакве тренутке доживљавамо и када чинимо она ретка, истински добра дела, покренута љубављу и добротом, када чинећи добро брату своме, радујемо Бога а Бог нас.

Наш Свети Сава и сви свети Срби засветлили су пред Богом и засјали у историји нашој јер су са духовне висине, из Божије близине сагледали свет и живот и налазили свој прави пут. У низинама, далеко од Бога, гаси се дух човечји, као што нестаје руменило са лица лишеног чистог ваздуха, као што копне очи које су дуго лишене светлости Божијег сунца. Живот без вере, без љубави, без циља и смисла, живот без истине и оних светлих тренутака додира са Богом убрзо постаје мучилиште људског духа.

Свега овога сведоци смо

данас. Сведоци смо идејног лутања по беспућима милиона младих бића, за које је генерација отаца изгубила снагу узора, а неповерење према свему што је још у овоме свету лепо и здраво, гони у инат, у духовно номадство, праћено невиђеним немиром.

Ми старији још се сећамо времена између два рата, када се у име бројних симбола супростављених крсту, као спасење и решење свих проблема, прижељкивало и чекало време без вере, време науке и прогреса. Још тада вера је остављена неуким и "простим", као риблије уље рахитичним и овештала хаљина оскудним. И постадосмо сведоци великих збивања и преокрета. Али и сведоци како поново милиони и милиони деце Божије седају крај ногу Исусових као некада Марија из Витаније. Међу њима је процентуално баш највише оних који највише знају и који су на доњим и горњим границама овог видљивог и мерљивог света назрели неизрециве тајне вечности.

Сви ми добро знамо да без знања и просвећености нема среће и прогреса. Али исто тако знамо да нема знања које може потиснути или надоместити религиозно веровање. У неисказане тајне уроњен је овај величанствени свет! Никада нам један образован човек не изгледа тако површан, а и бедан, као када сва збивања око себе објашњава речју - Природа. Личи нам он на човека који би лепоту и стил неке велике палате у усхићењу објашњавао речима: "камен", односно - "бетон". Или када би се сазвучје или лепота једне симфоније изразила "објашњењем" - "инструмент"! Или кад би се још по прочитању неког великог књижевног дела, тајна његовог садржаја "објаснила" речју "штампарија".

Природа је, браћо, само оруђе Духа Божијег, али бескрајно, непоредиво веће и сложеније од оруђа којим се служимо ми. Не дајмо се заварати и површно размишљати свођењем величанствених тајни живота и велике драме коју носи човекова историја и у којој по вољи Божијој уче-

ствујемо, свођењем на ниво јефтиних прича и површних објашњења. Живот је толико узвишен да би га смели срозавати у јефтине низине људске површно-сти.

Чувајмо веру своју. Она је и данас чуварка наше душе, нашег срца и нашег ума, као што је била оцима и прецима нашим. Данас је без ње далеко опасније него ли раније. Пред нашим очима стално тече мутљаг свих могућих зала и нискости нашег времена. Безбројне опасности вребају нашу душу и душу наше деце. Али знајте, да је било у нашој прошлости много тренутака када се у народним катастрофама губило све осим голе душе и живе вере.

На згариштима живота остајала је наша вера православна са сјајем наше Крсне славе и лепотом верских празника и обичаја. Остајао је народни календар са светлим именима светих Срба, остајала је вера у Бога и коначну победу добра. Зато никада народ наш није остављао уверење да је живот Божији дар и као такав достојан напора и жртве.

Живимо, браћо и сестре, живот достојан човека. Када би сви људи испуњавали Божију заповест о љубави која себе даје за добробит другог, сваки дан био би нам леп и радостан. Сви би живели сложено као тонови у хорској песми, као цветови у букету, ко звездана кола на вечерњем небу. Свет би нам изгледао као величанствени Божији храм и све би нас подсећало на присуство Божије, као што у складној породици све подсећа на присуство родитеља. Нема човека који не жели да му живот увек не буде леп и срећан. Али ми хоћемо често сопствену срећу, док Бог жели срећу и радост свих људи. У овом је кључ за разјашњење многих неуслишаних молитава, много разочарења и многих оптуживања на рачун Оца Небеског.

Данас сте, драга браћо и сестре, у тако великом броју дошли у свој најдражи храм. Већ је пуна и порта. Долазите овде све чешће, макар о великим празницима. Мало се молимо, мало о добру бли-

жњих наших бринемо, па су нам ретки дани радости. А Бог дели истинску радост, Бог дели срећу, Бог благосиља или не прима наше напоре. Не прима их онда када наше побуде нису чисте.

Ова црква велика је светиња наша. Овде је и споменик Глинским жртвама. Споменик је у исто време и свети Престо Олтара Српских светих мученика за веру. У њему су и честице светог тела Светог Лазара Косовског. Подарио нам их је Његова Светост Српски Патријарх Господин Герман када смо пре две године осветили овај други олтар. И тада сам вам о томе говорио, сећате ли се.

Све чинимо да нам живот буде плодан и леп. Сваки посао с молитвом почињемо. Сваки сусрет са људима озрачимо добрим жељама. Није случајно наш народ изумио поздрав: Помоз Бог, Добар дан, Добро вече. Ови поздрав су не само добре жеље него и молитве. Знате ви то боље него ли ја, да понекад оно што радимо није благословено, па је још пре почетка осуђено на неуспех. Бог благосиља само оно што је благословила добра намера и добар циљ. А знајте, браћо, није сваки успех човеку од користи. Бог то зна боље од нас. Некада успех служи и на пропаст. Нарочито нама Србима, који се некако лако осипамо и морално и национално, нарочито када нам новац и свака материјална корист попије

памет.

Уз сваки посао Бога славимо.

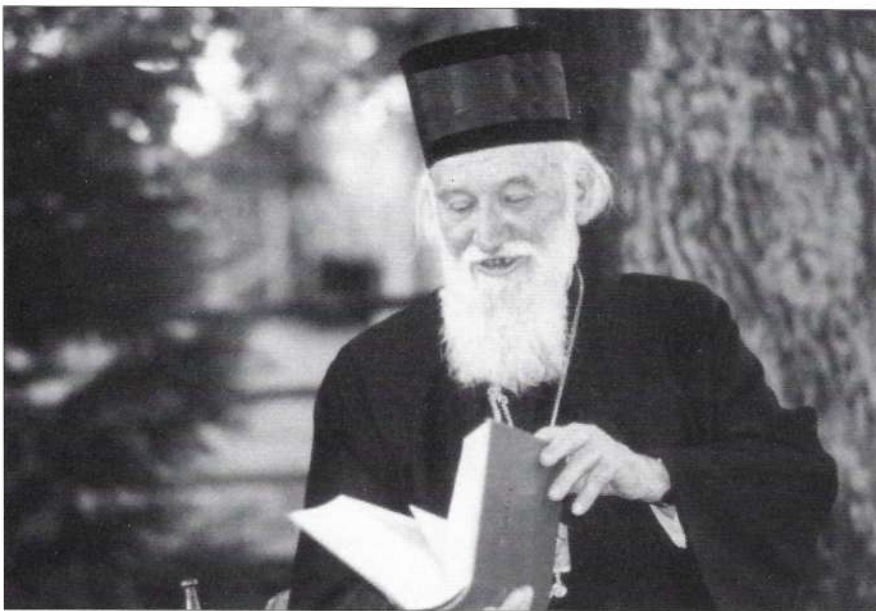
Када сијете жито за хлеб насушни, не заборавите да се у страху Божијем сетите Сејача чији је Дух посејао прво семе живота по земљи. Дао нам је Он и пшеницу белицу, којом се хранимо, причешћујемо и на којој се за своје мртве Богу молимо.

На путу заобиђите и мравињак да не нагазите на кућу тог вредног створа Божијег. Он умно не прославља свога Створитеља, али је и он дивни сведок Божији, не мање од твога ока које га види и од ума твога који његов тајанствени живот проучава.

Немоћном увек помозимо. Не оглушимо се о патње самотних, немоћних и остављених. Увек помозимо и прискочимо. Рука која пружа и помаже постаје орган Божији, и Бог нас прима тада као своје.

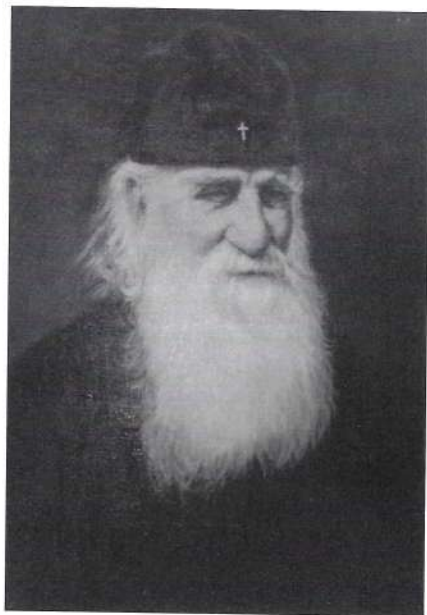
Једнаку љубав указујмо сваком човеку. Не питајмо како му је име, је ли крштен и којим је обредом крштен. Нико од нас није православни Србин или хришћанин својом заслугом. Исто тако свако је оно што јесте не вољом својом него по неиспитаним путевима Промисла Божијег. Пред Богом смо сви једнаки, сви једнако важни све нас Он чека у загрљај свој.

Богу вечное, светим Србима и свима светитељима Цркве Божије нека је хвала и слава. Амин.

О ДУХУ ВРЕМЕНА - Хришћански живот, Сремски Карловци II/4 (1923) стр. 145-150

Пронесите дух времена нашег кроз Дух Вечности: шта остаје што није поцрвенило од стида, шта остаје од наше културе и цивилизације, шта од науке и моде, шта од демократије и револуције?

У нашој хаотичној садашњици једно божанство све више потискује остала божанства, све неоодољивије намеће себе за јединог бога, све немилосрдније мучи своје поклонике. То божанство је: дух времена. Пред њим даноноћно метанишу измучени житељи Европе, и приносе му на жртву своју савест, своју душу, свој живот и срце своје. Оно има своје жреце, фанатичне жреце, који су несрећну Европу нашу учинили жртвеником на коме се непрестано жртвоприноси тело њено. Њихов страсни фанатизам проходи све остале континенте и покушава да и њих претвори у жртвенике бога свог. Но, пре но што буду успели да душе свих континентата стопе у бурно Осана богу њиховоме, ми ћемо на пробу ставити бога њиховог, и проверити га.

Бог њихов: дух времена је и сувише сложен, изграђен од најразнороднијих елемената. Он садржи у себи све противречности модерног живота: културу и цивилизацију, философију и науку, католицизам и протестантизам. Садржи у себи сав трагизам и сав комизам живота оваквог какав је.

И живећи по духу времена човек се ломи о гудуре свих тих непримиривих противречности. Но што је најстрашније у овоме, то је: систематски организован устанак против човечје личности. Дух времена спутава личност својом самодржавном тиранијом, механизује је: ти си шраф у хучној машинерији савремености - живи као шраф; ти си дирка на раштированом клавиру садашњице, чије дирке потреса дух времена - живи као дирка. Детерминизам, који се извија у фатализам, јесте најглавније средство којим богује дух времена: од средине, од околине зависи све, не од личних покрета; све што чиниш, чиниш не ти већ средина чини кроз тебе; учиниш ли злочин, крив си не ти већ средина у којој си. - Но све то, преведено на језик словенске искренности, гласи: све је дозвољено: дозвољени су сви пороци, сви злочини, сви преступи, сви греси, јер све што бива - бива по неумитним законима неопходности.

Планета је наша немилосрдна; она је одвајкада била гробница и за богове и за људе. Многе је богове унела она у свој поменик; но није било тако бесмисленог бога као што је дух времена нашег, јер је Европа у њему обоготворила све болести своје, све грехе своје, све пороке и преступе своје. Да је тако, Европа је то доказала људождерским ратом јучерашњице, доказује и, не мање, људождерским миром садашњице. То може видети сваки инсект који није заражен духом времена нашег; то може видети сваки човек који оком Христовим загледа у хаос наше садашњице.

Време је исечак Вечности; откине ли се од ње, отискује се у неиздржљиво очајну бесмисленост. Дух човечји је исечак Духа Вечности; откине ли се од њега, губи свој вечни смисао и мир, и отискује се у крајњу муку, где је

плач и шкргут зуба. Дух времена нашег откинуо се од Духа Вечности, зато се мучи, плаче и шкргуће зубима. Био је генијалан и неустрашив у проналажењу маказа којим ће одсећи себе од вечности; сада је упоран у очајној немоћи својој и мрачном боговању свом. Пронесите дух времена нашег кроз Дух Вечности: шта остаје што није поцрвенило од стида, шта остаје од наше културе и цивилизације, шта од науке и моде, шта од демократије и револуције? - Ја говорим не о вечности која је трансцендентна могућност, већ о живој, реалној Вечности, Вечности богочовечанској, Вечности која Личношћу Својом и животом Својим доказује Себе, показује Себе и оправдава тачност и истинитост речи Својих: Ја сам живот, живот вечни. - До Христа, Вечност је била сушичава претпоставка; од Христа, она постаје телесна стварност, чулна стварност, коју руке наше опипаше, очи наше размотрише, уши наше чуше. Дух Вечности постаје опипљив као и дух времена. У личности Богочовека Христа време је дошло до органског јединства са Вечношћу, и тиме: до свог вечног смисла. Зато је Христос постао и заувек остао: вечна провера свих времена, свих богова, свих људи и свих ствари. Зато је Христос једина правична и непогрешна провера и наше садашњице, и нашег духа времена. Проверен Њиме, процењен Њиме, дух времена нашег је човечји, сувише човечји. Човеком живи, човеком дише, човеком се хвали дух времена нашег - човеком, не Богочовеком. У томе је центар трагизма нашег, и само у томе. Дух времена нашег у обожавању човека иде до човекоманије, зато је Дух Вечности потцењен, поплуван и готово протеран са наше планете.

Хвале се човеком, европским човеком оваквим какав је; но про-

верите га, процените га Богочовеком, и хвала ваша претвориће се у стид ваш и жалост вашу. Хвале се нечим, и говоре: ово је достојно Вечности и пиље у очи човеку, хвалисаво и гордо. Но оставите човека, окрените се Богочовеку, из Чијих благих очију зрачи Вечна истина и Живот Вечни, и реците Му, без стида реците: ево, Господе, ово је моје, и достојно је Вечности! - Не хвали се човеком, не хвали се временом, јер се пепелом хвалиш, и гнојем, и смрадом, и злосмрадијем. Смисао човека је да се сједини с Богочовеком; смисао времена је да се претопи у Вечност. - Они ми непрестано предлажу свој дух времена у замену за Христа, своје ситне релативне истинице у замену за апсолутну Истину и Вечност. Но реците ми: чиме ћете заменити Христа? Собом ли? - Испоредите себе с Њим. Човеком ли? Докажите ми да је безгрешан, бесмртан и вечан. Тековином ли неком? - Докажите ми да је мољци неће изгристи и рђа поварити.

Трулежан је човек, наш европски човек: није ли безумље зидати на њему као на темељу здање среће човечанске? Вечан је Богочовек, вечан и незаменљив: није ли безумље хтети Га заменити ма ким и ма чим временим? Центар је човека: земља и ситне бриге и бригице; центар је Богочовека: небо и царство небеско: Иштите најпре царство Божије и правду Његову, и све ово ће вам се додати, све, све, све. - Два пута нам предлажу: пут духа времена, и пут Духа Вечности, Духа Христовог.

Дух времена нашег је суптилна саблазан наших дана; под том етикетом продаје се фалсификат прогреса, просвећења, цивилизације, културе. Зато је данас потребније него икад имати дар за разликовање духова, дар православно, дар подвижнички, да се човек несаблажњен може пробијати кроз језиви хаос наше садашњице. Духом Вечности треба проверавати дух нашег времена. - Јавно и тајно, дух нашег времена проповеда људождерство, културно људождерство, које има свога

апологета у науци, у њеној аксиоми: борба за самоодржање. Човек је иловача, средство, храна за човека јаче физичке организације. Све је релативно; и човек је релативан. Но дух Вечности, Христове Вечности, учи: човек је вечан, и има вечну вредност; он не може бити ничије средство осим Божје; Богочовек једини има право да оцени човека последњом ценом; нико од људи нема права да и најгорег, најлошијег човека учини средством за своје самоодржање. - По духу је времена: гордост - буди горд; по духу је Вечности: смиреност - буди смирен. По првом: главна је врлина бити задовољан собом; по другом: главна је врлина бити незадовољан собом, а бити задовољан Христом. Човек који живи духом нашег времена, гледа само оно што се види, што је времено; човек који живи Христом, гледа само оно што се не види, тј. вечно. Зато је за првог садашња брига тешка, а за другог лака (ср. 2. Кор. 4,17-18). Кроз испуцалу кору времена, кроз пукотине простора Христов човек гледа и види оно што је вечно, богочовечно. Он рони у тело сваког људског бића, тражи и налази бисер вечности. Кроз трошни дом тела свог он иде ка дому вечном, нерукотвореном, ка дому богозданом на небесима. За једним он уздише: да се обуче у своје небеско тело, да живот прождере смртно (ср. 2. Кор. 5,1-4). Време је бесмислено - док се не

крсти Вечношћу; човек - док се не крсти Богочовеком; земља - док се не венча с небом; моје срце - док се артеријом љубави не веже са срцем Господа Исуса. - Време је прелаз и пролаз ка Вечности. Вечност је садржина, станица, море у које се слива река времена.

Дух нашег времена има један категорички императив: *сagre diem* (граби дан!); дух Христове Вечности има свој императив: *сagre aeternitatem* (граби Вечно-ст!). За Христовог човека сваки је дан улазница за Вечност. У сваком исечку времена он живи Вечношћу и ради Вечности; он још овде на земљи има живот вечни (Јн. 5,24). За њега је време поприште на коме се он бори за живот вечни; кроз смртност он се бори за бесмртност; кроз горчину - за блаженство; кроз време - за Вечност. Бори се за живот вечни, на који си и позван. Чиме? Вером, љубављу, правдом, побожношћу, трпљењем, кротошћу, жалости-вошћу, милостивошћу (ср. 1. Тим. 6,10-12). - То је пут богочовечански насупрот путу човечанском. Крајње је време да се промени мерило: није човек мера свих ствари, већ Богочовек; не треба мерити Вечност временом, већ време Вечношћу; не Богочовека човеком, већ човека Богочовеком; не небо земљом, већ земљу небом: не ум Божји умом човечјим, већ умом Божјим ум човечји. Дух времена треба прилагођавати духу Вечности, не обратно; дух чо-

век треба прилагођавати духу Богочовека, не обратно.

Христос се јавио као најреволуционарнији бунтовник против духа Свога времена; Он је центар живота пренео из времена у Вечност, из човека у Богочовека. Но и после двадесет векова Он се јавља као најречитији протест против духа нашег времена, против "кнеза овога света" (Јов. 14,30). Свет је толико одлутао од Бога да је њиме овладао кнез таме, кнез зла, дух гњева и противљења. Богоборачки, христоворачки је: живети по духу овога света, који ради у синовима противљења (ср. Еф. 2,2). Синови противљења противе се Вечности, противе се Богочовеку, ходе по духу овога света, по духу времена, које се побунило против Вечности. Но синови Божији, синови Христови живе по духу Христове Вечности, по духу онога света, горњег, небескога света; њихов је "живот сакривен с Христом у Богу" на небесима (ср. Кол. 3, 3). Њихово је срце горе, над овим светом, где ни мољац времена ни рђа зла не квари, и где зли духови не поткопавају и не краду.

Дух овога света откине ли се од Вечности, није ли органски део њен - постаје гробница, запечаћена са седам апокалиптичких печата, које нико сем Јагњета Божјег отпечатити не може. Живећи по духу овога света човек

живи у загушљивој гробници из које га једино Христос може васкрснути и посадити на небесима с десне стране Оца (ср. Еф. 2, 5). Богочовек "даде себе за грехе наше, да нас избави од садашњег света злога" (ср. Гал. 1,4). Он даде Себе - даде нам пут спасења од духа овога света, од духа времена. Другог пута нема. Наше је призивање: борити се са духом овога света, борити се - не собом, већ Христом јер Он победи свет (ср. Јов. 16, 33), и ми побеђујемо Њиме и кроза Њ. Побеђујући дух овога света ми постајемо људи не од овога света, надрастамо свет и урастамо у Христову Вечност.

Свет је нешто што треба савладати. Чиме? - Горњим светом. Дух времена нашег је нешто што треба савладати. Чиме? - Духом Христовим. Човек је нешто што треба савладати. Чиме? - Богочовеком. Христови људи су од Бога, и побеђују свет, јер је већи онај који је у њима неголи који је у свету (ср. 1. Јн. 4,4). Савремени хришћани су се уплашили од духа времена нашег: од атеизма и анархизма, од ратова и револуција - и боје се да се боре с њим, не зато ли што су изгубили осећање да је већи Христос који је у њима од духа зла који је у свету? Но крајње је време да се православни обуку у свеоружје Божје, да би се могли одржати против лукавства овога света. Неопходно је да сву душу и

све тело своје пробуде на вечно будну ревност и бдење, пробуде молитвом и постом. Пробуђени - нека узму свеоружје Божије: нека бедра своја опашу истином и обуку се у оклоп правде; нека обуку ноге у Еванђеље мира и узму штит вере; нека узму кацигу спасења и мач духовни - реч Божију; и нека се моле Богу духом непрестано, стражећи са сваким трпљењем и молећи се за све свете (ср. Еф. 6,11-18). - У самој ствари: такву је борбу водио Христос и апостоли, мученици и подвижници. Својим животом и радом Богочовек Христос је показао како се човек органски сједињује с Богом, како се време органски сједињује с Вечношћу, како се завршно решава страшни проблем времена и простора. Апостоли и мученици, страстотрпци и подвижници православни ишли су богочовечанским путем Христовим, и успели су да победе дух овога света: они су све времену учинили вечним, све човечје - богочовечним; они су и душу, и тело, и чула своја учинили бесмртним, нетљеним, вечним. Они су увек живели по духу Вечности, никада по духу времена, и оставили нам један аманет: живите увек Богочовеком, никада човеком; живите увек духом Вечности, никада духом времена.

АКТУЕЛНОСТИ

Актуелни догађаји у Епархији горњокарловачкој преузето са интернет презентације www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

Подметнутом бомбом против седамдесетогодишњице страдања глинских Срба

• 13.05.2011.

- На седамдесету годишњицу од звјерског покоља недужних српских цивила православне вјере, свету архијерејску Литургију у глинском храму служио је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим уз саслужење више свештеника наше Епархије. Након Литургије служен је парастос за глинске жртве, те се владика Герасим обратио верницима беседом између осталог истакнувши пример Христовог невиног страдања, које се може упоредити и са страдањем наших сродника, пријатеља саграђана у Глини побијених. Епископ је такође истакао да је Епархија Горњокарловачка препуна јама и стратишта из Другог светског рата где су стотине хиљада православних Срба, и других народа Јевреја и Рома завршили свој земаљски живот. „Ових датума, када су наши дједови, оци, мајке, синови и сродници убијани само зато што су друге вере и нације увек морамо сећати неби ли како избегли да се овакви злочини над нашим народом опет понове“, рекао је владика Герасим.

- Мали помен је обављен и на мјесном гробљу гдје су сахрањени земни остаци жртава глинског злочина.

- У Глини су данас били присутни и многи државни званичници, представници Срба у Хрватској и стране дипломате, између осталог г. Милорад Пуповац, г. Слободан Узелац, амбасадор БИХ у Хрватској, представници: србијанске амбасаде, жупанија, општина и градских вијећа.

- Данашњем сјећању страдања православних срба Глине и глинског краја, своје присуство је био потврдио и бискуп сисачки г. Владо Кошић, у међувремену је свој долазак отказао а у његово име је римокатоличку заједницу представљао капелан глинске жупе, које обећавају да ће доћи на спомен костурницу тако и није појавио.

- По одслуженој Литургији, парастосу, окупљени су се сабрали у Хотелу

Cassina у Глини али на жалост, ту се нису дуго задржали с обзиром на дојаву да је у хотелу постављена бомба евакуисани су. Свима је јасно да Срби нису пожељни у Хрватској, доказ за то су и Други свјетски рат, последњи, али и овакви случајеви који су у овој држави нажа-лост и данас могући?

Почела изградња цркве у Доњем Будачком код Карловца

• 08.05.2011.

- У најмлађем манастиру горњокарловачке епархије Доњи Будачки, код Карловца, почела је изградња цркве Пресвете Богородице Тројеручице. Средства за изградњу овог храма обезбијеђена су у оквиру акције коју је медијски подржала и Радио-телевизија Републике Српске. Изградња храма гаранција је останка и опстанка Срба на овим просторима, кажу мјештани. На овом мјесту, како истичу, вјера их је увијек окупљала, а након завршетка цркве надају се још бројнијим зборовима.

- Епископ горњокарловачки Герасим рекао је да изградња храмова српски народ треба да подстиче да, осим материјалног, гради и своју душу и да поступа по заповијестима Божијим.

- За медијску подршку акцији у којој су сакупљена средства за изградњу храма, епископ Герасим уручио је захвалнице Радио-телевизији Републике Српске и Гласу Српске. Јеромонах Наум се захвалио свим људима који су својим трудом помогли да почне изградња овог храма.

- А у, само двадесетак километара удаљеном Карловцу, у центру града, слика сасвим другачија. У Бурже-вданској ноћи на фасади саборног храма Светог Николаја исписан је усташки графит.

- Епископ Герасим је поводом овог догађаја рекао да то неће уплашити оне који вјерују у Бога и Јеванђеље, и да Срби пружају руку помирења и сарадње са свима. Ово, нажалост, није први пут. Безброј пута лупани су прозори, а починиоци никада откривени. Порука јасна. Одговор Срба још јаснији - нећемо напустити наше светиње.

Храмовна слава у Двору на Уни

• 07.05.2011.

- На празник св. Георгија, храмовне славе храма у Двору на Уни, свету архијерејску Литургију служио је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим уз саслужење свештеномонаштва и свештенства наше Епископије.

- Након свете Литургије на којој је присуствовао велики број верника овога краја, нарочито деце, обављени су освећење славског жита и колача, троходни опход око храма у литији и освећење чесме у храмовној порти.

Усташки графит на саборном храму св. Николаја у Карловцу

• 07.05.2011.

- По ко зна који пут до сада саборни храм Светог Николаја се нашао на мети вандала. Овај пут у ноћи између 06. и 07. маја 2011. године исписани су усташки графит на јужној фасади храма.

- До сада је саборни храм, који се иначе налази у строгом центру града, небројено пута био каменован од стране "непознатих починиоца", а сада се по први пут на фасади истог нашао и један овакав графит.

- Убрзо пошто је свештеник Саша Умићевић пријавио овај случај у полицијској постаји, обављен је увиђај на лицу места.

Прослава св. Георгија у Ријеци

• 06.05.2011.

- Празновање храмовне славе св. Георгија на Сушаку - Ријека, започело је вечерњим богослужењем које служио јеромонах Наум из манастира Пресвете Богородице Тројеручице. После вечерњег богослужења за све присутне вернике уприличен је пригодан концертни програм, у коме су, међу осталима, чествовали и Етно група Траг из Лакташа, Друштво перојских Црногораца - Перој 1657 и фолклорни ансамбл Свети Никола из Ријеке.

- Сутрадан на сам празник свету Литургију је служио протојереј Марко Ђурић а овогодишњи домаћин славе био је Драгиша Лаптошевић из Ријеке.

Томина недеља у Пули

• 01.05.2011.

- Недеља по Васкрсењу Христовом, (Томина недеља), у храму светог Николаја у Пули, свету архијерејску Литургију служилу су: Његово Високопреосвећенство митрополит загребачко-љубљански г.г. Јован, Његово Преосвећенство епископ далматински г.г. Фотије и домаћин, епископ горњокарловачки г.г. Герасим уз саслужење свештеномонаштва и свештенства епархија далматинске и горњокарловачке.

- Свету Литургију својим појањем уљетили су ученици богословије св. Три Јерарха из манастира Крке, који су на краткој екскурзији поред храма св. Николаја у Пули, посетили и друге светиње епархије горњокарловачке.

- На крају Литургије присутнима се речима добродошлице обратио и надлежни епископ г.г. Герасим а пригодном и беседом на јеванђелско сведочење догађаја о неверном Томи, митрополит г.г. Јован.

Васкрсни Понедељак

• 25.04.2011.

- Други дан Васкрса, Његово Преосвећенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим служио је свету архијерејску Литургију у катедралном храму Епархије горњокарловачке уз саслужење више свештеника наше Епархије. Овом приликом епископ Герасим је крстио кћер протојереја Славише Симаковић из Карловца, а након тога сви присутни су почастићени трпезом љубави приређеном у ту част.

Васкрсење Христово

• 25.04.2011.

- Празник Васкрсења Христовог - Васкрс, као и претходних тако и ове године свечано је прослављен у манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Доњем Будачком. Свету архијерејску Литургију служио је Његово Преосвећенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим уз саслужење свештеномонаштва и свештенства наше Епархије.

- Традиционално прочитана је и васкришња посланица Његове Светости Патријарха српског г.г. Иринеја, после Литургије благословљени сир и јаја те је дружење настављено за трпезом љубави коју је припремило братство манастира.

Улазак Христов у

Јерусалим - Цвети

• 17.04.2011.

- Улазак Христов у Јерусалим - Цвети (грч: Η Είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα), покретни празник који се слави сутрадан по васкрсењу Лазаревом, тј. Лазаревој суботи (Врбица), шесте недеље Великог поста и недељу дана пред Васкрс. Установљен у Јерусалиму крајем IV века за успомену на последњи, царски и свечани улазак Господа Исуса Христа у свети град Јерусалим, јашући на магарету, шест дана пре Пасхе (Мт 21,1-10; Јн 12,12-18). Том приликом народ Га је дочекао као Цара, простирући своје хаљине и гранчице дрвећа, носећи у рукама палмове гранчице.

- У храму св. Николаја у Карловцу свету архијерејску Литургију служио је Његово Преосвећенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим уз саслужење карловачких свештеника: протојереја Славише Симаковића и јереја Саше Умићевића.

- У својој беседи Епископ Герасим говорио је о самом празнику, према јеванђелском опису, како Христос улази у Јерусалим идући ка своме добровољном страдању, које се има десети ради нас и ради нашег спасења.

Храм Светог Георгија у Отоцију поново на мети вандала

• 18.03.2011.

- Храм Светог великомученика Георгија у Отоцију поново се нашао на мети вандала који су у временском периоду од 13. до 17. марта 2011. године каменовали храм, те разбили стакло на олтарском делу истог. Надлежни парох оточачки, јереј Слађан Никић, пријавио је овај случај у полицијској постаји Оточац која је обавила увиђај.

- Храм Светог Георгија који се налази у строгом центру града све чешће постаје мета напада, па је тако у ноћи између 02.-03. октобра 2010. године разбијено укупно 18. стакала, а на празник Воздвижења Часног Крста 2010. године, храм у којем је служена Света Литургија је каменован, а све са циљем застрашивања верног народа.

- Сви ови учестили напади на храм Светог великомученика Георгија су доказ да починиоци никад не бивају пронађени и адекватно санкционисани, чиме им се тако (случајно или намерно) даје простора за понављање истих недела.

Нови свештеник у нашој

Епископији

• 06.03.2011.

- На дан када наша Црква слави св. Лава епископа катанског, сирну суботу, Његово Преосвећенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим служио је свету архијерејску Литургију у манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Доњем Будачком и том приликом у чин ђакона рукоположио ипођакона Жељка Видаковића.

- У недељу сирну, у чин презвитера Његово Преосвећенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим, рукоположио је Жељка Видаковића, назначивши га притом за пароха војничко-коларишког. У својој беседи истакао је Владика како наступају дани васкришњег поста, кроз који се ми припремамо да прослаavimo славно Васкрсење Христово, јер како каже апостол Павле: „Да Христос није васкрсао узалуд би била вера наша“.

- Епископ Герасим новорукоположеном оцу Жељку пожелео је успешан и плононосан рад на њиви Господњој, међу повереним му стадом, народом Божијим у војничко-коларишкој парохији.

Св. мученик Трифун - Крсна слава Епископа Герасима

• 14.02.2011.

- Поводом крсне славе Његовог Преосвећенства Епископа горњокарловачког Господина Герасима, на навечерије празника светог мученика Трифуна, служено је вечерње богослужење а затим одржано предавање на тему "Вера данас" на којој је говорио професор Богословског Факултета у Београду протојереј-ставрофор др. Радован Биговић.

- На сам празник служена је света архијерејска Литургија у манастиру Пресвете Богородице у Доњем Будачком, којом је начествовао Његово Преосвећенство Епископ далматински Господин Фотије уз саслужење Епископа домаћина, свештенства и монаштва епархија: далматинске, београдско-карловачке, бихаћко-петровачке, шумадијске и осјечко-пољске и барањске. Након свете Литургије Његово Преосвећенство Епископ горњокарловачки Господин Герасим је одржао беседу и позвао присутни народ на трпезу љубави. На трпези љубави окупљеном народу и свечару су се обратили Његово Преосвећенство Епи-

скоп зворничко-тузлански Господин Василије и Његово Преосвештенство Епископ далматински Фотије уз пригодне беседе и честитке.

Светосавска академија у Карловцу • 30.01.2011.

- Пред пуним аудиторијем Градског казалишта "Зорин дом" синоћ је одржана трећа по реду Светосавска академија у организацији карловачког Пододбора Српског културног друштва "Просвјета". Светосавска академија, како је напоменуо предсједник карловачке "Просвјете" Милан Јакишић има велики значај за српску националну мањину посебно јер је Св. Сава осим по свом црквеном раду и грађини црква и манастира био познати просвјетитељ који је градио школе и болнице.

- Живот Св. Саве у десетминутном излагању изнио је протојереј Српске православне цркве у Карловцу Славимира Симаковић док је свечану академију величао наступ Етно групе "Траг" из Бања Луке. "Звуци Балкана", сплет народних пјесама из Босне и Херцеговине, Србије, Црне Горе и Бугарске у изведби "Трага" заокружили су позорност посјетитеља те показали зашто је ова вокално – инструментална скупина освојила бројна признања и награде на међународним фестивалима.

Богојављење

• 19.01.2011.

- На празник Богојављења Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим служио је свету архијерејску литургију у саборном храму Светог оца Николаја у Карловцу уз саслужење свештенства епархије горњокарловачке.

- У својој беседи Епископ Герасим је нагласио да је „на данашњи празник Господ Исус Христос установио Свету Тајну Крштења и као учитељ Својим примјером показао како треба да приступамо овој светој тајни и кроз њу се очистимо, те да кроз ту Свету Тајну очишћења узмемо нову природу, ново обличје, да оставимо старе заблуде које нас деле од Спаситеља, како би свако од нас постао нови човек. Јаком вером и добрим делима, а све у смирењу и послушности повратимо безгрешну чистоту, у коју смо обучени крштењем, на ћемо се и ми удостојити славе, радости и вечне

красоте Божијих светитеља од Светог Саве до новомученика и исповедника вере Христове из рода нашега“ - нагласио је Епископ Герасим.

Интервју Епископа Герасима за Ријечки „Нови Лист“

• 18.01.2011.

- Питање: Објасните како то да Српска православна црква у Ријеци ни ове године неће судјеловати у Свјетској молитвеној осмини за јединство хришћана.

- Јучер је, наиме, у Ријеци одржана конференција за новинаре на којој је речено да ће у Молитвеној осмини судјеловати Католичка црква, Баптистичка црква, Македонска православна црква те Евангеличка црква, дакле да се том значајном екуменском годишњем заједништву ни ове године неће придружити Српска православна црква.

- Одговор: Један од најважнијих мисионарских задатака Православне Цркве је сведочење древног неподељеног Предања Цркве, које је постојало пре свих ових хришћанских заједница које су се из различитих разлога одвојиле од Предања. Православна Црква је чувар Предања и благодатних дарова Ране Цркве. Стога је њен основни задатак, у свом односу са неправославним конфесијама, да буде стални и упорни сведок који ће водити до истине изражене у овом Предању чинећи га разумљивим и прихватљивим... Циљ сведочења Православља је стављен пред сваког члана Цркве. Православни Хришћани морају јасно да виде да вера коју чувају и исповедају има католичански, универзални карактер. Црква није само позвана да учи своју сопствену децу, већ и да сведочи истину онима који су је напустили.

- Из тога следи да Православна Црква није против дијалога са другим хришћанима који се и одвија између православне Цркве и других хришћанских деноминација, а све у циљу да их кроз покајање врати у окриље Једне, Свете и истинске вере Христове. Уосталом то је и мисија Православне Цркве, које се она никада није и не може одрећи. "Имајте са свима мир, колико до вас стоји", говори Апостол Павле. Ако ми, данашњи хришћани и не можемо још увек да учинимо одлучујући корак према јединству, заиста је неопходно да све своје снаге усмеримо ка смањивању

разлика које нас деле, ка развијању духа и атмосфере у којима је дијалог не само могућ него и неопходан. - Могућности заједничког сведочења су велике. Пре свега - заједничко сведочење почиње нашим напорима за међусобним мирењем и постизањем циља, а то је јединство хришћана. Свесни смо, међутим, да то постизање јединства није лако и да на том путу стоје многе и различите препреке. Поред оних психолошке природе, које јесу најмање значајне по себи али које имају веома снажано дејство, постоје и реални теолошки проблеми који још увек чекају своје решење. Да би јединство у "једном хлебу и једној чаши" било постигнуто неопходно је да буде постигнуто и јединство у вери. Тек тада ћемо моћи да "једним устима и једним срцем исповедамо Оца Светлости", и да наведемо Царство Његово будуће. Да би "Царство Божије које је у нама" могло да засија пуним сјајем и да буде "светлост свету" неопходно је да радимо на превазилажењу наше подељености, јер не заборавимо да је подељеност и свађа међу људима само један од симптома "последњег непријатеља, тј. смрти".

Педесет година у манастиру

• 16.01.2011.

- Данас у недељу пред Богојављење Епископ горњокарловачки Г. Герасим служио је свету архијерејску Литургију у манастиру Гомирју. Епископу су саслуживали свештеници и ђакон митрополије загребачко-љубљанске и горњокарловачке. Повод окупљању у манастиру Гомирју је јубилеј сестре Параскеве која обележава 50 година од свога доласка у манастир.

- У својој беседи епископ Герасим је рекао да се увек и у свакоме времену требамо сећати Јеванђелских речи „...глас вапијућег у пустињи, припремите пут Господњи поравните стазе његове“. Ове речи, казао је владика, односе се на нас људе да морамо припремити Господу срце своје, нека оно буде дом Божији, а тело наше да буде сасуд Духа Светога.

- Честитавши јубилеј мати Параскеви владика је рекао да, настави трудити се у монашком подвигу, живећи по јеванђељу, да настави ходати Боготражитељским путем спасења ка Царству Небеском. Мати Параскеви на многаја љета!

А Д Р Е С А Р

ПРАВОСЛАВНА ЕПИСКОПИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА

Славе Рашкај 14; 47000 Карловац; Република Хрватска

телелефон: 00385 (0)47 642 531 факс: 00385 (0)47 642 532 E-mail: episkop@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (I)

ПРОТОЈЕРЕЈ САВЕШНИЈ СНАЈКОВИЋ

телефон: +385 (0)47 411 506
факс: +385 (0)47 411 506
мобилни: +385 (0)95 87 87 197
e-mail: simakovic@gmail.com

- Целестина Медовића 11; 47000 Карловац -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДВОРУ

ПРОТОЈЕРЕЈ РАДОСЛАВ ЈАНЂЕЛИЋ

телефон: +385 (0)44 871 811
факс: +385 (0)44 871 811
мобилни: +385 (0)98 563 613
e-mail: spc1@optinet.hr

- Миле Б. Чаје 46; 44440 Двор на Уни -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПУЉИ

ПРОТОЈЕРЕЈ ГОРАН ПЕТКОВИЋ

телефон: +385 (0)52 520 654
факс: +385 (0)52 520 654
мобилни: +385 (0)98 979 30 38
e-mail: spco_pula@yahoo.com

- Перој 19; 52215 Водњан -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (II)

ЈЕРЕЈ САША УМИЋЕВИЋ

телефон: +385 (0)47 417 018
факс: +385 (0)47 417 018
мобилни: +385 (0)95 511 46 69
e-mail: sasa_umicevic@live.com

- Тина Ујевића 5; 47000 Карловац -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ НА РИЈЕЦИ (I)

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ЛИЊО КОСТИЋ

телефон: +385 (0)51 335 399
факс: +385 (0)51 324 160
мобилни: +385 (0)91 514 82 50
e-mail: spco-na-rijeci@ri.t-com.hr

- Ивана Зајца 24/1; 51000 Ријека -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОГУЛИНУ

ЈЕРЕЈ МИЛАН СНАИЋ

телефон: +385 (0)47 532 475
факс: +385 (0)47 532 475
мобилни: +385 (0)98 13 00 531
e-mail: spco-ogulin@live.com

- Б. Франкопапа 16; 47300 Огулин -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОЛАРИЋУ

ЈЕРЕЈ ЖЕЉКО ВИДАКОВИЋ

телефон: +385 (0)47 883 519
факс: +385 (0)47 883 519
мобилни: +385 (0)95 543 35 43
e-mail:

- Коларић 67; 47220 Војнић -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ НА РИЈЕЦИ (II)

ПРОТОЈЕРЕЈ МАРКО БУРИЋ

телефон: +385 (0)51 335 399
факс: +385 (0)51 324 160
мобилни: +385 (0)98 520 711
e-mail: rijeka.marko@gmail.com

- Ивана Зајца 24/1; 51000 Ријека -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДОЊОМ ЛАПУЦУ

ЈЕРЕЈ ПРЕДРАГ ПАНТЕЉИЋ

телефон: +385 (0)53 765 154
факс: +385 (0)53 765 154
мобилни: +385 (0)99 596 25 69
e-mail:

- Маршала Тита 11; 53250 Доњи Лапац -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ТОПУСКОМ

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛАС РИСТИЋ

телефон: +385 (0)44 733 329
факс: +385 (0)44 733 329
мобилни: +385 (0)91 585 05 46
e-mail: spco.topusko@hi.t-com.hr

- Прилаз Г. Драшковића 2а; 44415 Топуско -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У С. МОРАВЦАМА

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ЈЕЛЕНКО СТОЈАНОВИЋ

телефон: +385 (0)51 877 137
факс: +385 (0)51 877 137
мобилни: +385 (0)98 801 051
e-mail: spco-moravice1@net.hr

- Докмановићи 10; 51325 Моравице -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГРАЧАЦУ

ЈЕРЕЈ ЈУРОСЛАВ МАКСИМОВИЋ

телефон: +385 (0)23 78 90 864
факс: +385 (0)23 78 90 864
мобилни: +385 (0)95 509 43 28
e-mail:

- Николе Туркаља 5а; 23440 Грачац -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГЛИНИ

ЈЕРЕЈ СЛОБОДАН ДРАКУЊИЋ

телефон: +385 (0)44 880 615
факс: +385 (0)44 880 615
мобилни: +385 (0)98 977 17 32
e-mail: slobodan.drakulic@hi.t-com.hr

- Хрватска 20; 44400 Глина -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДРЕЖНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛОШ ОРЕЉ

телефон: +385 (0)47 566 179
факс: +385 (0)47 566 322
мобилни: +385 (0)98 98 33 538
e-mail: spco@dreznica.net

- Спомендом бб; 47313 Дрежница -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЛАШКОМ

ЈЕРЕЈ ГОРАН СЛАВНИЋ

телефон: +385 (0)47 573 456
факс: +385 (0)47 573 456
мобилни: +385 (0)95 880 36 36
e-mail: goranslavnic@gmail.com

- Саборчанска 12; 47304 Плашки -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЕТРИЊИ

ЈЕРЕЈ СЛАВКО ШАРАЦ

телефон: +385 (0)44 813 419
факс: +385 (0)44 813 419
мобилни: +385 (0)95 533 72 22
e-mail: slavko.79@mail.ru

- Владимира Назора 13; 44250 Петриња -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОРЕЊЦИ

ПРОТОЈЕРЕЈ ДАЈАНБОР ТАНАСИЋ

телефон: +385 (0)53 756 367
факс: +385 (0)53 756 367
мобилни: +385 (0)91 56 56 954
e-mail: srpska.pravoslavna.crkva.u.hrvatskoj@gs.t-com.hr

- 9. гардијске бригаде 26; 53230 Кореница -

МАНАСТИР РОЂЕЊА Св. ЈОВАНА У ГОМИРЈУ

АРХИМАНДРИТ МИХАИЛО (БУКЋЕВИЋ)

телефон: +385 (0)51 87 81 88
факс: +385 (0)51 87 81 88
мобилни: +385 (0)91 78 14 314
e-mail: manastir.gomirje@hotmail.com

- Рибњак 23; 51327 Гомирје -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОСТАЈНИЦИ

ЈЕРЕЈ НИКОЛА МАЛОБАБИЋ

телефон: +385 (0)44 851 206
факс: +385 (0)44 851 206
мобилни: +385 (0)95 806 18 38
e-mail: nmalobabic@gmail.com

- Даворина Трстенака 5; 44430 Костајница -

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОТОЧАЈУ

ЈЕРЕЈ СЛАЂАН НИКИЋ

телефон: +385 (0)53 771 285
факс: +385 (0)53 771 285
мобилни: +385 (0)98 900 21 71
e-mail:

- Трг др. Фрање Туђмана 5; 53220 Оточац -

МАН. БОГОРОДНИЦЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ У Д. БУДАЧКОМ

ЈЕРОМОНАХ НАУМ (МАЈКОВИЋ)

телефон: +385 (0)47 718 206
факс: +385 (0)47 718 206
мобилни: +385 (0)98 744 00 29
e-mail: manastir.trojerucica@gmail.com

- Доњи Будачки 6; 47241 Тушиловић -

Славе Рашкај бр. 14; 47000 Карловац; Хрватска
 тел: 00385 (0)47 642 531 факс: 00385 (0)47 642 532
 e-mail: ssimakovic@eparhija-gornjokarlovacka.hr

